

PROGRAM ROZVOJE OBCE SUDISLAV NAD ORLICÍ

Na období 2024–2030

Plout zas o kus dál





PROGRAM ROZVOJE OBCE

Program rozvoje obce Sudislav nad Orlicí vznikl v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích.

Platnost strategie je stanovena na sedm let, tedy počínaje usnesením Zastupitelstva obce Sudislav nad Orlicí, kterým je dokument oficiálně stvrzen. Po uplynutí této doby je potřebné dokument opětovně aktualizovat, vyhodnotit úspěšnost stanovených cílů a aktivit, a doplnit jej o cíle nové. Aktualizace je možná v odůvodněných případech i v průběhu sedmiletého období, přičemž tato skutečnost musí být odsouhlasena zastupitelstvem obce.

Vypracovali:

Ing. Terezie Černochová, Ph.D.

RNDr. Marek Komárek

Mgr. Ivana Vitoulová

Ing. Martina Svobodová – konzultant



SMS služby s.r.o.

IČO: 067 84 771

Národní 973/41, Praha 1, 110 00

Tel: +420 723 644 867

E-mail: kancelar@sms-sluzby.cz

Web: <http://www.sms-sluzby.cz>



Obsah

	1
PROGRAM ROZVOJE OBCE	2
Potřeba tvorby strategie	5
ANALYTICKÁ ČÁST	6
Analýza obce	7
Obecná charakteristika území obce	7
Širší územní vztahy	7
Základní charakteristika krajiny	8
Základní historické souvislosti	9
Obyvatelstvo	11
Populační vývoj	11
Věkové složení	12
Domovní a bytový fond, rozvoj	13
Ekonomická situace	16
Ekonomické subjekty	16
Infrastruktura	17
Technická infrastruktura	17
Dopravní infrastruktura	17
Občanská vybavenost	19
Komunitní a společenský život	20
Životní prostředí, příroda a krajina	20
Krajina katastrálního území	21
Zeleň v sídle a okrajové části sídla	22
Turismus a rekreační potenciál obce	24
Správa obce a její hospodaření	25



Swot analýza	28
Dotazníkové šetření	30
Zapojení veřejnosti do tvorby strategie	30
STRATEGICKÁ ČÁST	35
Návrhová část	36
Metodika zpracování	36
Dlouhodobá vize	37
Rozvojové oblasti a strategické cíle	38
Vysvětlení karet strategických cílů	39
Rozvojová oblast I	41
Občanská vybavenost a infrastruktura	41
Rozvojová oblast II	43
Společenský a kulturní život, identifikace obyvatel s místem	43
Rozvojová oblast III	46
Krajina a veřejný prostor	46
Návrhová část – obrazové přílohy	48
	51
Implementační část	53
Propojenost opatření a aktivit	53
Realizace a evaluace strategie	54
Závěrečná doložka	56

Potřeba tvorby strategie

Na úvod tohoto strategického dokumentu je žádoucí identifikovat potřebu jeho vytvoření. Třemi základními důvody jsou zejména:

- přirozená potřeba koordinace rozvoje dané oblasti
- orientace v dotačních příležitostech
- legislativa

Primárním důvodem vzniku programu rozvoje je samotná přirozená potřeba vzniku či aktualizace ucelené koncepce rozvoje území. Program rozvoje obce (PRO) představuje zásadní dlouhodobý dokument, který napomůže konkrétnímu zacílení aktivit v nejbližších letech a určí směr budoucího rozvoje obce. V rámci procesu tvorby dokumentu proběhla diskuse týmu zpracovatelů s hlavními aktéry rozvoje z veřejného sektoru s cílem v maximální možné míře promítnout do tohoto dokumentu jejich dílčí postoje. Tento rozvojový dokument je podkladem pro sestavování obecních rozpočtů i pro posuzování různých nadregionálních koncepčních dokumentů z pohledu obce. Další z motivací k pořízení programu rozvoje je efektivnější využití finančních zdrojů. Nabídka dotací je tematicky velmi obsáhlá a vyžaduje včasnou administraci. I proto je nutné s dostatečným předstihem definovat rozvojové priority, monitorovat dotační příležitosti, a jednotlivé projekty včas připravit. Mít zpracovaný a zastupitelstvem schválený strategický rozvojový dokument je navíc v případě některých dotací (zejména z národních zdrojů) jednou ze základních podmínek jejich čerpání. Obdobně pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU v programovém období 2021–2027+ bude program rozvoje obce zásadní.

Na závěr je nutné zmínit také legislativní souvislosti, kdy program rozvoje obce je zakotven v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Obec dle § 2 tohoto zákona *„pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů“*, dle § 35 v rámci samostatné působnosti uspokojuje *„potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku“* a dle § 38 je obec např. *„povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku“*. Obec zároveň musí myslet na ustanovení (§ 159) občanského zákoníku, kdy o své území a majetek pečuje jako *„řádný hospodář“*.



ANALYTICKÁ ČÁST



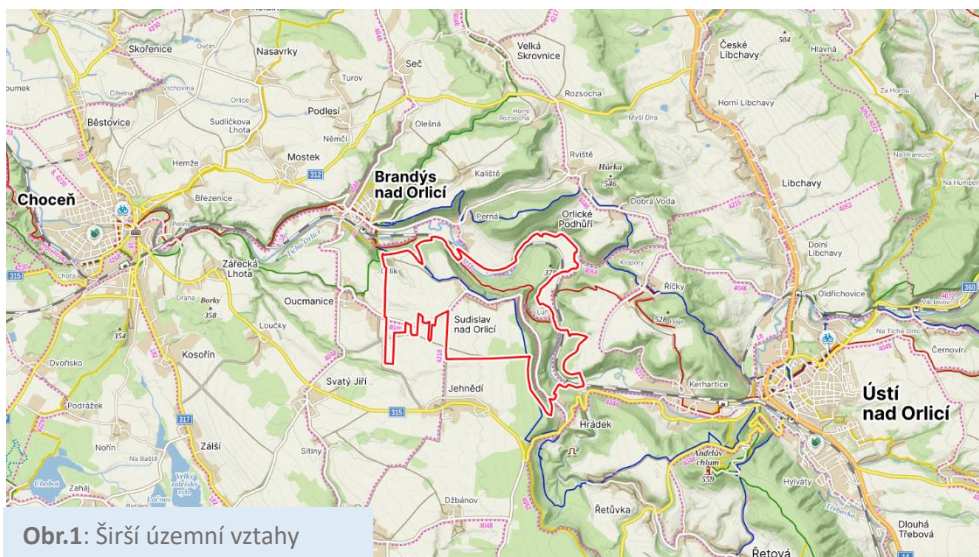
Analýza obce

Obecná charakteristika území obce



Širší územní vztahy

Obec Sudislav nad Orlicí se nachází v Pardubickém kraji, v okrese Ústí nad Orlicí. Na katastrálním území se nachází dvě místní části: Sudislav a Orlík (usedlost). Sudislav je rozložena na terénní vyvýšenině v nadmořské výšce cca 450 m nad nivou Tiché Orlice, kterou zároveň prochází železniční trať Praha – Česká Třebová. Pověřenou obcí je cca 6 km vzdálené Ústí nad Orlicí, které plní úlohu blízkého kulturního centra. Hlavní město kraje Pardubice a jsou vzdáleny cca 40 km. Vlastní katastrální území se nachází na pomezí Orlické tabule a Svitavské



Obr.1: Širší územní vztahy

pahorkatiny. Řeka Tichá Orlice svým přirozeným vedením toku výrazně ovlivňuje nejen geomorfologii území a přírodu, ale ovlivňuje i atraktivnost oblasti a s tím spojený celkový rekreační potenciál. Kromě vlastní řeky a možností kolem ní, jsou významným kulturně historickým přínosem památky v nedaleké Brandýse nad Orlicí a další památky širšího okolí a zejména kulturní dění v Ústí nad Orlicí. Sudislaví je vedena cyklostezka i turistická značka spojující Brandýs nad Orlicí s Ústím n. Orlicí. Červená značka je vedena po severním okraji katastru.

Základní identifikační údaje

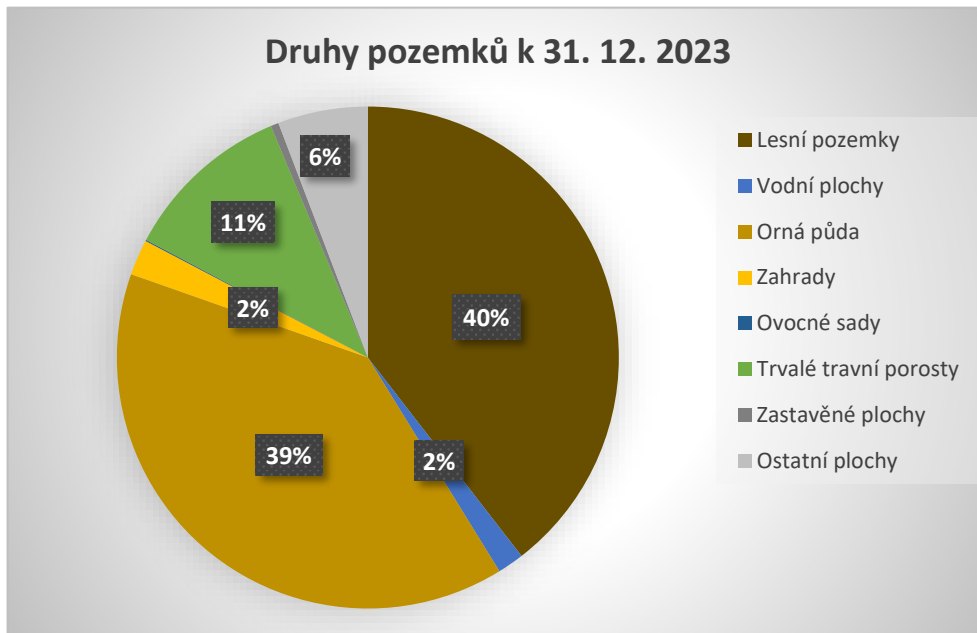
zdroj: ČSÚ, www.risy.cz

ZUJ	581003
POÚ	Ústí nad Orlicí
ORP	Ústí nad Orlicí
Okres	Ústí nad Orlicí
Kraj/NUTS3	Pardubický kraj
NUTS2	Severovýchod
Počet obyvatel	147 (1.1.2023)
První písemná zmínka	1292
Katastrální výměra	642 ha
Nadmořská výška	450 m n. m.
Místní části	2



Základní charakteristika krajiny

Z hlediska **úhrnných hodnot druhů pozemků** (ÚHDP) jsou na katastrálním území nejvíce zastoupeny lesní pozemky (40 %), následně orná půda (39 %). Trvalý travní porost je veden na 11 % plochy. Jedná se tedy o typ krajiny s vyšším podílem lesních ploch (celorepublikový průměr 33 %) s dalším zastoupením stabilnějších ploch (TTP, zahrady, vodní plochy). Ve srovnání s okresem Ústí nad Orlicí má Sudislav na svém území větší podíl lesních ploch (32 % Ústí n. Orlicí), ale i o něco větší zastoupení orné půdy a menší zastoupení trvale travních porostů.



Graf 1: Druhy pozemků v obci Sudislav nad Orlicí

zdroj: ČSÚ

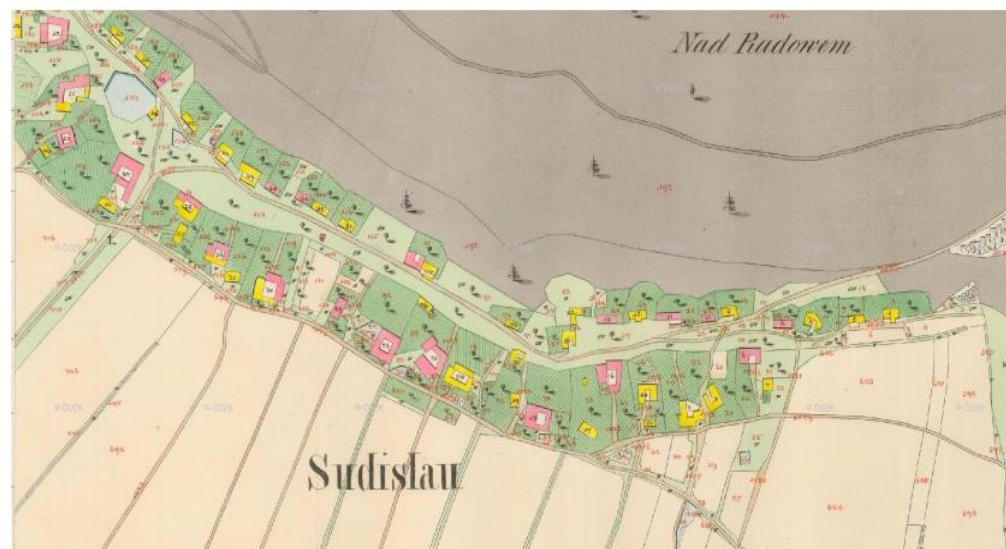
S výše uvedeným souvisí i **koeficient ekologické stability** (KES), který je ukazatelem vyjadřující podíl stabilních a nestabilních ploch v rámci sledovaného území. Pro k. ú. Sudislav nad Orlicí je uváděna (zdroj ČSU – UAP) **hodnota 1,2** což odpovídá i celkové hodnotě okresu Ústí nad Orlicí (1,3). Ve srovnání s Pardubickým krajem se jedná o vyšší hodnoty (0,9). Tím, že se hodnota KES pohybuje nad hranicí 1, zařazuje se území obce v rámci metodiky hodnocení KES mezi **celkem vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami**. Nevyváženost rozložení stabilních a nestabilních ploch v Sudislavi pomyslně rozděluje území na stabilní sever a nestabilní jih. Z toho důvodu by opatření na posilu fungování krajiny a adaptaci na klimatické změny měly být směřovány právě do jižní zemědělské části území, kde je soustředěn i rozvoj bydlení v území a jeho potenciální rekreační využití. Podle **vegetačních stupňů** spadá řešená lokalita do 3. vegetačního stupně dubobukového. Jedná se především o plošiny, pahorkatiny v rozpětí nadmořských výšek 300–500 m. V přírodních společenstev je významné zastoupení buku lesního, dubu zimního s možným přimísením habru. V závislosti na stanovišti se dále uplatňují lípy (velkolistá/malolistá), javory, jasan, jeřáb břek. V nivních polohách se vyskytuje jilm vaz a olše lepkavá. Obec spadá do klimatického regionu 5, který je hodnocen jako mírně teplý, mírně vlhký (MT2). Průměrná roční teplota se pohybuje kolem 7–8 °C, průměrný úhrn srážek je 550–650 mm.



Základní historické souvislosti

Na území katastru obce se nachází dvě místní části: Sudislav nad Orlicí a samota Orlík. První písemná zmínka je uváděna k roku 1292, kdy byla obec spolu s dalšími v okolí darována Václavem II. zbraslavskému klášteru. Středověké dějiny Sudislavi jsou spojeny s panstvím hradu vystavěného nad městem Brandýs nad Orlicí a následně s Orlíkem, zříceninou na hranici katastru z přelomu 13. a 14. století. V 17. století bylo brandýské panství rozděleno na vsi Oucmanice, Svatý Jiří, Sudislav a Zářecká Lhota. Sudislavi se dotkla první i druhá světová válka. Na paměť těchto událostí a zejména těch, co se nevrátili, je v obci vystavěn pomník padlým za 1. sv. války. K uctění odvahy zapojit se do protifašistického odboje se tradičně koná 8. 5. pochod k hájovně na Luh¹.

Od Brandýsu nad Orlicí je směrem do území vedena naučná stezka Oucmanice přes skalnatou rokli s výmluvným názvem Čertova rokle a s původně dřevěnou Čertovu lávku. To s sebou přináší i pověsti o čertech, mniších a klášteře v lesích, což se vše dotýká hradu Orlík. Součástí býv. hradu je samota Orlík, kterou tvořily dvě usedlosti, v půdorysném uspořádání dochované do současnosti. Na historických mapách z období stabilního katastru je zaznamenán stav obce k roku 1839. Urbanistický typ ulicového



Obr. 2: Stav obce na císařském otisku stabilního katastru k roku 1839 Zdroj: archiv ČZUK

uspořádání domů s rozšířeným návesním prostorem kolem rybníka je patrný do současnosti. Výstavba domů se po zahušťování proluk v současnosti koncentruje do další řady na okraj stávající zástavby směrem do polí. V těchto místech zaznamenalo výraznou změnu obvyklé **záhumenkové uspořádání** krajiny scelením polí, čímž se mj. narušila **tradiční prostupnost krajiny** a omezilo se vyjití po cestách za hranice sídla. Cestní síť je v porovnání s historickým stavem v současné době řidší a mnohde řešena v pravoúhlém schématu.

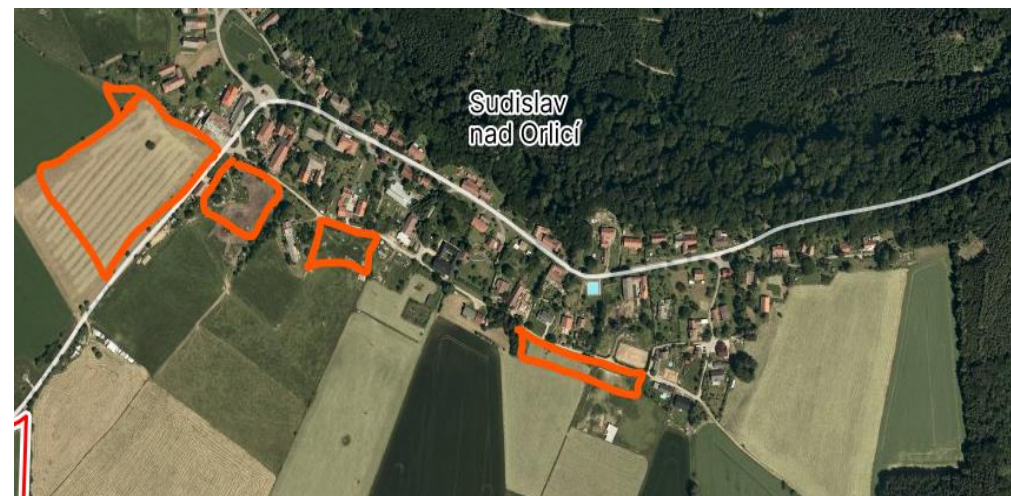
¹ Rodina Dolečkových byla aktivní v odbojové činnosti za války. Za svoji činnost zaplatil životem otec a syn.



Mezi památky obce se **zvýšenou kulturně historickou hodnotou** lze řadit: kapli Panny Marie (1790), sochu sv. Václava (1856), kamenný kříž (1826) při vjezdu do obce, pomník obětem první světové války (1920), litinový kříž u obecního úřadu (1876), hasičárnu (1926), usedlost č.p. 8. Významnou technickou památkou je vlastní železniční trať Praha – Česká Třebová, která měla na území obce zastávku Bezpráví se strážním domkem čp. 51 kulturní povahy (památková ochrana zrušena v roce 1997) z roku 1845. Kulturní a historickou hodnotu obce **zvýšuje dochovalost** urbanistického půdorysu sídla, opukové statky a prvky lidové architektury patrné na řadě domů.



Obr. 3: Citlivě rekonstruovaný historický statek s dochovalou půdorysnou dispozicí a stavebními detaily



Obr. 4: Současný stav a rozvojové plochy podle územního plánu. V důsledku scelení polí došlo k zrušení lánové struktury krajiny a omezila se prostupnost v zázemí obce.

Shrnutí

- Sudislav se nachází v Orlickém podhůří s řadou turistických atraktivit v okolí
- Území ovlivněné křídovým podložím, široce meandrující Tichou Orlicí a terasovou polohou se strmými svahy a vybudováním železničního koridoru
- Opuka jako stavební materiál je výrazným charakteristickým znakem obce
- Katastrální území obce rozděleno na přírodní sever území a zemědělský jih s nižší přirozenou prostupností a zastoupením krajinné zeleně.
- Obec má dochovalé statky a zastoupení dalších kulturně historických hodnot, o které pečuje.



Obyvatelstvo

Populační vývoj



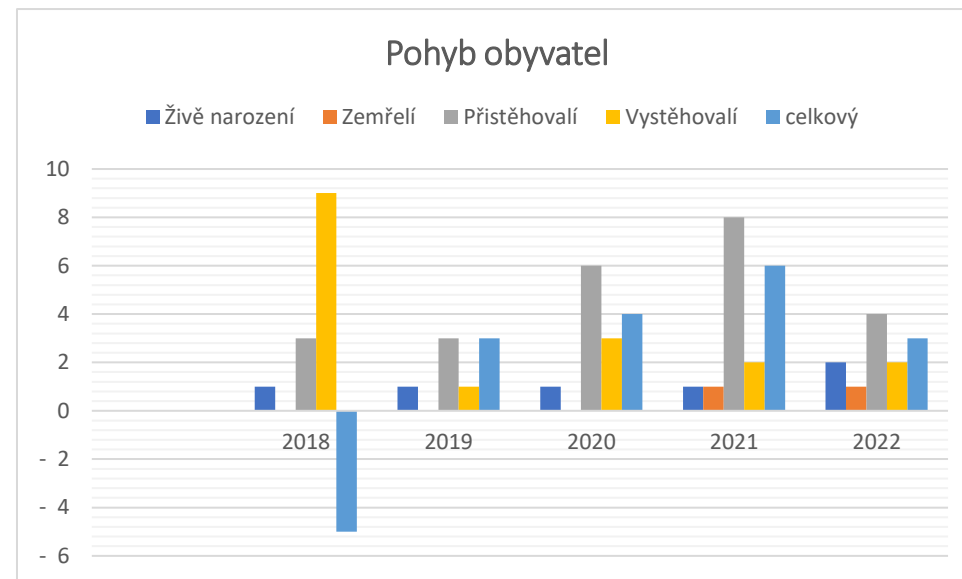
V obci Sudislav nad Orlicí žije 147 **trvale přihlášených obyvatel** (údaje k 31. 12. 2022), mírně převažují muži (81 osob) nad ženami (66 osob). Počet obyvatel obce má od roku 2018 **mírně** zvyšující tendenci, celkově přibylo 16 obyvatel, z toho 24 se do obce přistěhovalo (nejvýrazněji v roce 2021) a 17 vystěhovalo (nejvýrazněji 2018), viz graf 2. Od roku 2018 se narodilo 6 dětí. Drobný nárůst obyvatelstva se dá přisuzovat vhodnému umístění ve vztahu k větším městům (Ústí nad Orlicí, Choceň) a možného plnění funkce periferního bydlení s dostupností do městských center. Svoji roli při výběru může mít i zajímavé přírodní zázemí. Z grafu č.3 vyplývá, že počet dětí do 14 let se od roku 2000 pohybuje kolísavě od čísla 13 až po dosažení maximální hodnoty 31 v roce 2017. Poslední hodnota k roku 2022 je 25 dětí. Počet obyvatel nad 65 let je od roku 2018 nejvyšší (18 obyvatel).

Vývoj obyvatel Sudislav n. Orlicí

	2018	2019	2020	2021	2022	
Počet obyvatel celkem	132	135	139	144	147	
v tom podle pohlaví	muži	71	73	75	80	81
	ženy	61	62	64	64	66
v tom ve věku (let)	0-14	26	24	24	24	25
	15-64	94	98	102	107	104
	65 a více	12	13	13	13	18
Průměrný věk	38,8	39,5	40,1	40,6	41,0	

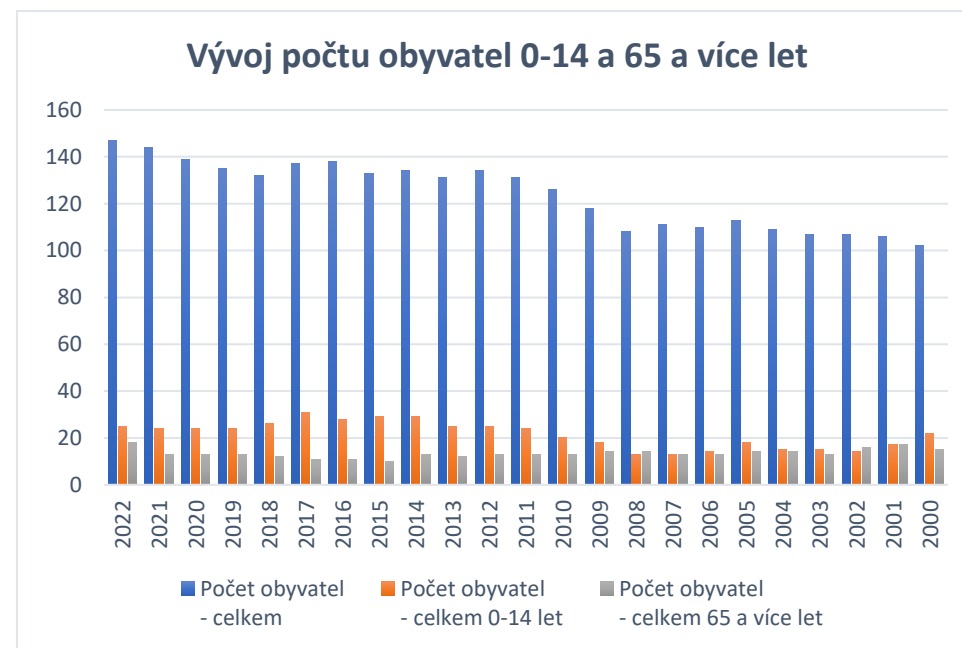
Tab. 1: Stav obyvatel obce 2018–2022

zdroj: ČSÚ



Graf 2: Pohyb obyvatel v obci Sudislav k 31.12. 2022

Zdroj ČSÚ



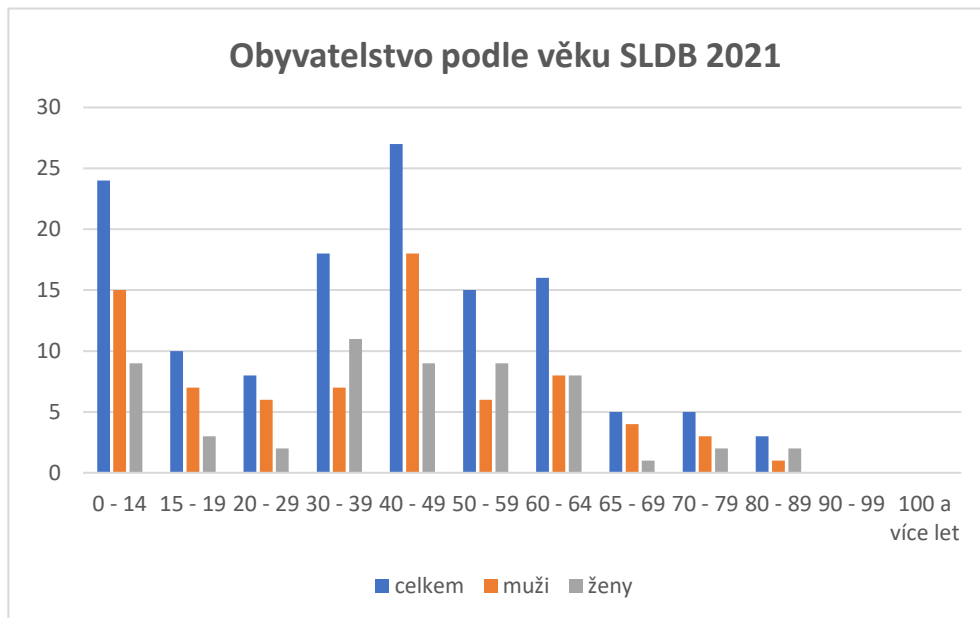
Graf 3: Vývoj počtu obyvatel k 31.12. 2022

Zdroj ČSÚ



Věkové složení

Průměrný věk v obci k roku 2022 je 41 let, což je méně než okresní (42,8) i celorepublikový (42,6). Graf č. 4 nabízí srovnání věkových kategorií mužů a žen. Ze statistických údajů ze SLDB 2021 je patrné, že v obci Sudislav byla zcela minimálně zastoupena věková kategorie žen ve věku 20–29 (2 ženy) a naopak ženy převažovaly ve věkové kategorii 30–39 let (11). Největší zastoupení má obyvatelstvo ve věku 40–49 let. Zastoupení dětí do 14 let je druhou nejvyšší hodnotou (24), což je dobré pro omlazení obce. V rámci užšího věkové rozpětí jsou počty dětí uváděny následovně: 0–4 let (6 dětí), 5–9 let (9 dětí), 10–14 let (10 dětí).



Graf 4: Obyvatelstvo podle věku k 31.12. 2022

Zdroj ČSÚ

Územní plán obce Sudislav nad Orlicí (únor 2023, projektová kancelář Tipos) vymezuje několik ploch pro rozvoj bydlení rodinného typu. Pokud by došlo k naplnění, jednalo by se o výraznější nárůst počtu obyvatel **přistěhováním**.

Jeden z ukazatelů potenciálně ovlivňující lepší ekonomický a sociální rozvoj je vzdělanostní struktura obyvatel. Obecně patří Orlickoústecko k regionům s nejvyšší úrovní vzdělanosti v Pardubickém kraji. Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021 zde činil podíl osob s úplným středoškolským vzděláním (s maturitou) mezi obyvateli patnáctiletými a staršími 33,4 %, a podíl osob s vysokoškolským vzděláním byl po Pardubicku druhý nejvyšší v kraji a dosahoval hodnoty 14,2 %. V Sudislavi se v SLDB 2021 z celkem **107** obyvatel přihlásilo ke střednímu vzdělání bez maturity 32 %, s maturitou či nástavbového studia to bylo 28 % a vyšší a vysokoškolské vzdělání je uváděno u 19,6 %, což je vyšší než na úrovni správního obvodu kraje. Ukončené základní vzdělání bylo evidováno u 17 %.

Shrnutí

- Počet obyvatel velmi nepatrně stoupá
- Poměrně vysoká hodnota dětí do 14 let, největší zastoupení má obyvatelstvo ve věku 40–49 let a je vyšší než celorepublikový průměr, ale je málo žen mezi 20–29 let
- Dosažené vyšší a vysokoškolské vzdělání v Sudislavi je nad okresní úroveň



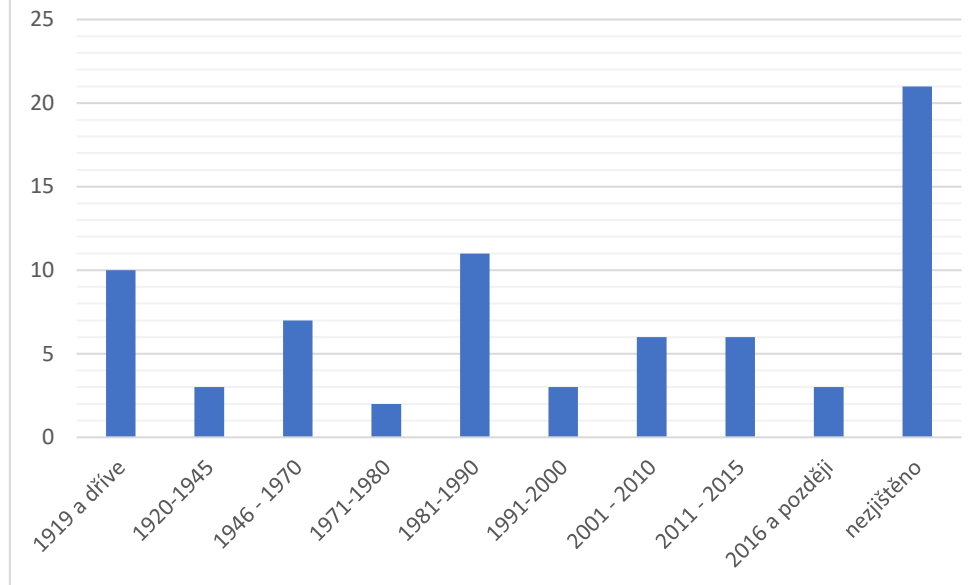
Domovní a bytový fond, rozvoj



Obec má charakter venkovského bydlení v původních statcích a pozdějších rodinných domech. V obci Sudislav převažuje trvalé bydlení nad rekreačním. Bydlení v nových rozvojových plochách je definováno jako všeobecné bydlení, které je dále funkčními regulativy specifikováno jako izolované rodinné domy se zahradami a doplňkovými stavbami. Za nepřipustné se považují bytové domy, řadové domy, dvojdomy. Plocha stavebních pozemků je stanovena na min. 1000 m².

Celkem je v obci evidováno ze SLDB 2021 (zdroj ČSÚ) 72 domů, z toho je uvedeno 44 jako obydlených rodinných domů. Podle období výstavby (viz Graf 5) je patrná dochovalost historických statků (objektů) ještě z období před rokem 1919 (uváděno 10 domů) a následný rozvoj bydlení zahušťováním proluk a rozvojem na okraji sídla. Obec má v ÚP vymezeno několik dalších potenciálních ploch pro bydlení, a to zejména na jižním okraji sídla směrem do polí. Největší plocha Z1 má velikost 23 500 m² a vlastní jí Zemědělské obchodní družstvo Zálší. Pokud by došlo k rozparcelování plochy (při dodržení velikosti parcel min. 1000 m²), dojde k výraznému nárůstu nejen domů, ale i obyvatel. To se následně může promítnout i do nároků na vlastní obec v podobě např. nezbytnosti doplnění občanské vybavenosti.

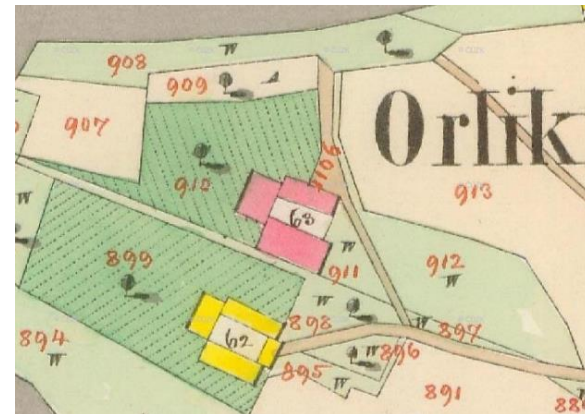
Výstavba a rekonstrukce domů v obci



Graf 5: Období výstavby domů dle SLDB 2021

Zdroj ČSÚ

Na území obce se nachází sídelní část **Orlík**, kterou tvoří dva původní statky



s pozdější dostavbou dalších objektů. V nivě Tiché Orlice, v místě nazvaném **Luh**, se dále nachází rekreační objekty. Územní plán zde povoluje rozšíření ploch pro individuální rekreaci.

Obr. 7: Usedlost Orlík na historické mapě 1839. Žlutá budova č. 62 je ještě dřevěná, č. 63 již zděné (hledisko požární ochrany)

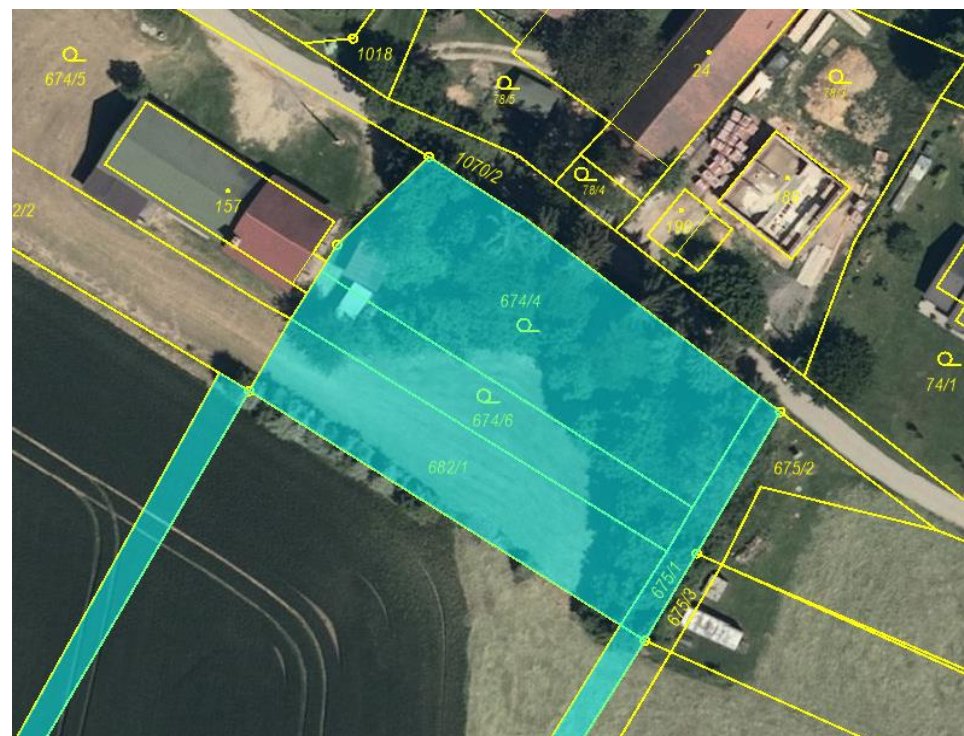


Obec nedisponuje obecními byty. V majetku obce je budova obecního úřadu, restaurace a hasičská zbrojnice, požární nádrž. Obec vlastní také menší plochy polí a pás lesa směrem do údolí Orlice a několik obecních cest a pruhů jako pozůstatků po nich.



Obr. 9: Obecní pozemky zahrnují cesty (pruhy), několik staveb OV, pole a les. Zdroj: katastr

Sudislav má na svém území pozemky ve vlastnictví státu (Státní půdní fond), které se nacházejí v sousedství objektu myslivny. V současné době leží ladem a nemají žádné využití. Pro rozvoj obce by byly potenciálně zajímavé zejména jako plochy rozšiřující možnosti pro sport a rekreaci, popř. kulturní dění. V doplňkové funkci by prostory mohly sloužit i ke cvičení hasičům.



Obr. 10: Státní pozemky na území obce Sudislav nad Orlicí vedle myslivny (č. 157).



Obr. 11: Hasičská zbrojnice je kulturní památkou

Zdroj: obec



Shrnutí

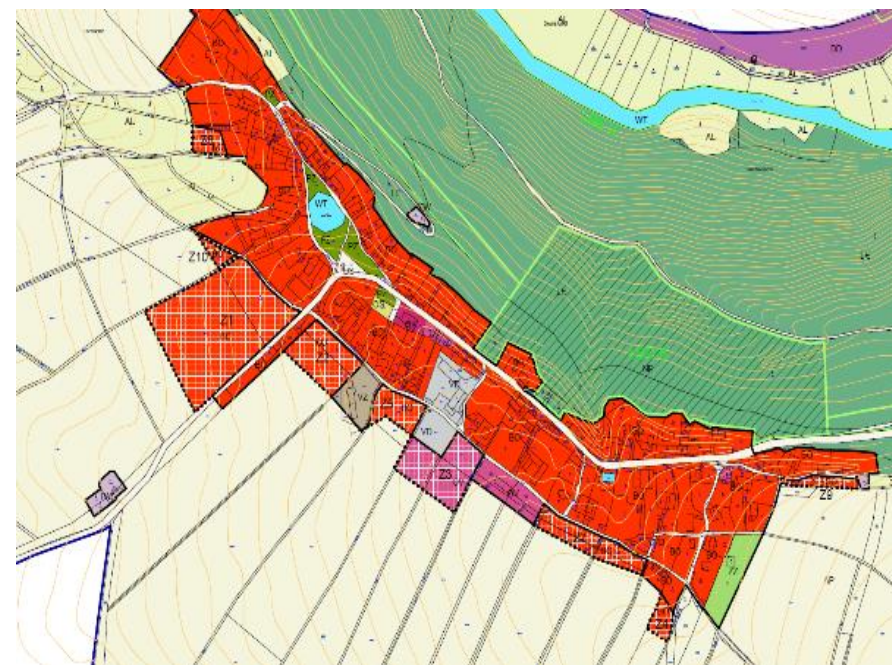
- Do současné doby byl rozvoj výstavby uskutečňován zahušťováním uvnitř sídla, platný ÚP již vymezuje nové rozvojové plochy na jižním okraji obce

- V obci převládá venkovský typ bydlení s vysokým zastoupením původních statků s hodnotnými prvky lidové architektury.

- Vymezená neobecní plocha Z1 může potenciálně přitáhnout developerský záměr, který může přinést rozdílný pohled na rozvoj obce a udržení jejích venkovských charakteristik.

- Obec Sudislav má ve vlastnictví několik nevyužitých polních cest

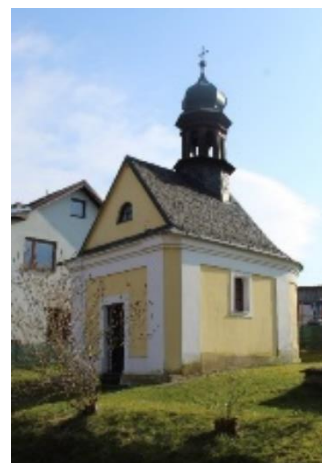
- V obci se nacházejí pozemky ve vlastnictví státu, které by obec potenciálně mohla využít pro své účely



Obr. 13: Výřez územního plánu obce Sudislav – rozvojové plochy



Obr. 12: Místní část Orlický tvoří dvě původní usedlosti historické a kulturní hodnoty. Místo nedaleko zříceniny hradu Orlický navozuje starobylý nádech středověké krajiny.



Obr. 14-16: Kaple Panny Marie (1790), socha sv. Václava (1856) a kamenný kříž (1826) na okraji obce. Drobné památky a kulturně historické hodnoty obce.



Ekonomická situace



Podíl nezaměstnaných osob v obci Sudislav nad Orlicí uvedený na ČSÚ (období: 29.02.2024) činí 1,9 %, což je méně, než má okres Ústí nad Orlicí (2,9 %) nebo Pardubický kraj (3,3 %)

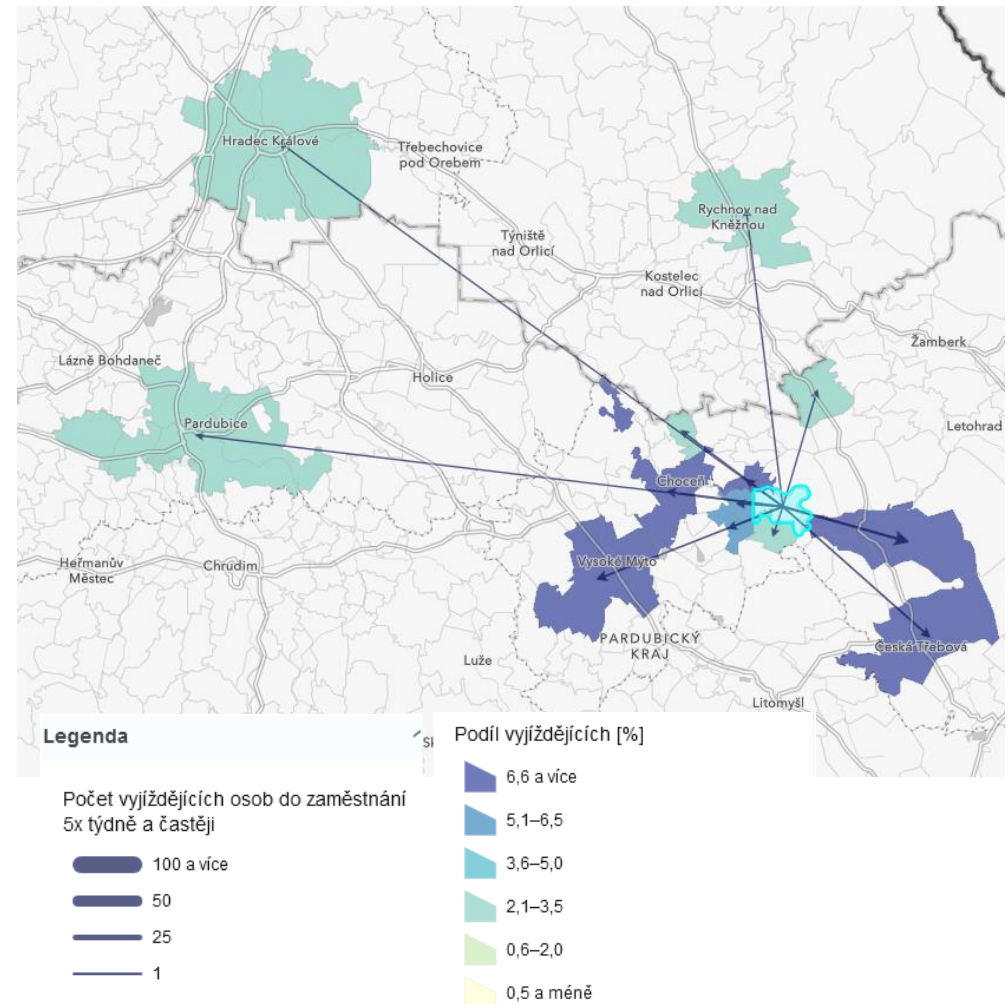
V obci Sudislav nejsou pracovní příležitosti, proto obyvatelé denně vyjíždějí za prací. Dle statistiky je uváděno 31 osob denně cestujících za prací. Nejvíce obyvatel cestuje do Ústí nad Orlicí (9), Vysokého Mýta (3), Brandýsa nad Orlicí (3), Chocně (3), České Třebové (3). V blízkém okolí jsou evidovány pracovní možnosti v Oucmanicích, Jehnědí a Svatém Jiří. Nejvzdáleněji se dojíždí do Hradce Králového. Dnes je častějším jevem práce z domova, doplněná občasným dojížděním do zaměstnání (na adrese trvalého pobytu bylo ze SLDB 2021 uváděno 11 lidí).

Na území působí Zemědělské obchodní družstvo Zálší, které obhospodařuje některé okolní pozemky.

Ekonomické subjekty

Na území je v databázi ČSÚ evidováno celkem 21 subjektů se zjištěnou aktivitou, a to zejména v oblasti zemědělství, lesnictví, rybářství (7 podnikatelských subjektů). Ve stavebnictví jsou evidovány 4 podnikatelské subjekty. Z toho 14 ekonomických subjektů je bez zaměstnanců, tři subjekty

evidují 1–5 zaměstnanců. Podle právní formy se jedná většinou o fyzické osoby (podnikající podle živnostenského zákona i podle jiného, a zemědělské podnikatelé). Právnických osob se zjištěnou aktivitou je ze SLDB 2021



Obr. 12: Vyjíždka za prací z obce

zdroj: geodata.statistika.cz

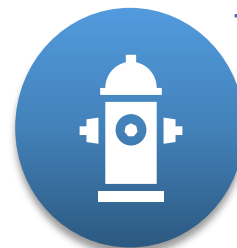


evidováno 5. V obci se nachází soukromé ubytovací a rekreační zařízení Kubasova Chalupa, které je zaměřeno především na větší skupiny (workshopy, kurzy, semináře, 30–50 lidí). Funkční restaurace (hospoda) je provozována obcí a na provozu se podílejí místní obyvatelé. Obec nabízí veřejnosti pronájem velkého společenského sálu.

Shrnutí

- Obyvatelé obce vyjíždějí za prací, pracovní příležitost v místě je velmi malá.
- V obci funguje celoročně restaurace, kromě obyvatel místních a z přilehlého okolí je restaurace vytížena turisty zejména v době letní sezóny.
- Podle statistiky největší pracovní příležitosti poskytuje okresní město Ústí nad Orlicí, vzdálené cca 8 km.

Infrastruktura



Technická infrastruktura

Obec Sudislav nad Orlicí nemá v současnosti splaškovou kanalizaci a v blízkém horizontu jí neplánuje. Územní plán pro nové rodinné domy navrhuje individuální ČOV na zahradě nebo vytvoření nepropustných jímek na vyvážení (např. ČOV Brandýs nad Orlicí). Vodovod je v obci zaveden a většina plánovaných rozvojových ploch pro bydlení by se na něj mohla připojit. Obec má zavedený plynovod. V obci je dále rozhlas, internet (datové a metalické kabely). Na budově obecního úřadu je instalován vysílač pro připojení bezdrátového internetu. Elektřina je řešena venkovním rozvodem s trafostanicí na území obce. Veřejné osvětlení má být v budoucnu zmodernizováno.

Dopravní infrastruktura

Automobilová doprava

Obcí prochází komunikace III. třídy 3156, na které nebylo provedeno celostátní sčítání dopravy 2020. Obecně se jedná spíše o dopravně méně vytíženou komunikaci. Vzhledem k úzkému profilu silnice za obcí ve směru na Hrádek je problematický občasný výskyt kamiónů. Tuto situaci obec řeší, ve snaze dopravně omezit vjezd nákladní dopravy. Obec nemá přechody ani



chodníky, výhledově o nich neuvažuje. Dle informací z pracovní schůzky, jsou místní obyvatelé zvyklí využívat automobily ke každodenní vyjíždě za prací, nakupováním a dalšími aktivitami. Stávající plochy odstavného stání v obci jsou dle ÚP stabilizovány.

Stav komunikace III. třídy je dobrý, některé části místních komunikací jsou opotřebované, nikoliv však v havarijním stavu. Výhledově bude obec řešit nový povrch na komunikaci kolem návesního rybníka, kde budou prováděny práce na vodovodu.

Autobusová doprava

Sudislaví projíždí autobus ve směru Ústí nad Orlicí – Brandýs nad Orlicí a zastavuje i v okolních obcích. Obec má krytou autobusovou zastávku. Doplňkem autobusové dopravy je železniční trať procházející právě přes výchozí zastávky Brandýs n. O. a Ústí n. O. V ranních hodinách je možné využít přepravu autobusem směr Brandýs v 5, 46 a 7, 12 (školní? – děti tam budou již v 7,22) a odtud dále případně vlakem nebo dalším autobusem. Přímý spoj na Ústí ráno nejede, je nezbytné využít vlak či bus z Brandýsa. Do okresního města je možné se ze Sudislavi dostat pouze třikrát v pracovním dni a to ve 12:55, 15:02, 16:52. S využitím poledního spoje ve 12:55 se lze s přestupem v obci Svatý Jiří dostat do Chocně. Dopravu zajišťuje dopravce Bus Line Pardubicko s.r.o.

Železniční doprava

Tři kilometry vzdálená zastávka v Brandýse nad Orlicí je potenciální možností využít vlakových spojů ve směru Choceň – Česká Třebová. Zejména v ranních hodinách jsou osobní spoje četnější.

Cyklotrasy a turistické trasy, naučné trasy – viz kap. Turismus...

Shrnutí

- Obec má vodovod, plynovod, o možnostech a technickém řešení kanalizaci a ČOV se již zajímala, ale prozatím neplánuje

- Obec má slabé napojení na autobusovou dopravou, bez možnosti celodenního využívání, což generuje nezbytnost využití vlastního automobilu. Ranní spoj do školy jezdí poměrně brzy (7,12), odpolední časy na kroužky po okolí nejsou pokryty.

- Autobusem se lze dostat na vlak s poměrně četnou intenzitou spojů

- Relativně dopravně bezpečná komunikace III. třídy skrz obec bez intenzivnější dopravy



Občanská vybavenost

Obec Sudislav nad Orlicí má v současnosti občanskou vybavenost: administrativní budovu obecního úřadu, hasičskou zbrojnici, kulturní dům – restauraci, požární nádrž, dětské hřiště pro malé děti a betonové sportoviště pro míčové hry, kapličku Panny Marie. V obci býval obchod (soukromá iniciativa), ale zanikl z důvodu nerentabilnosti. Do Sudislavi dojížděla pekárna, tato služba však skončila ze strany zřizovatele. V okolních obcích Oucmanice a Svatý Jiří je možné nakoupit v potravinách společnosti Hruška. Obce v okolí zastávají významnou úlohu i pro vzdělávání dětí, neboť v obci Jehnědí se nachází základní a mateřská škola, v Oucmanicích ekocentrum Paleta. Ve 3 km vzdáleném Brandýse nad Orlicí je také MŠ a ZŠ, sokol + obchody. Významnou úlohu, nejen ve školství, zastává pověřená obec Ústí nad Orlicí, kde jsou možnosti středoškolského vzdělání a kulturního vyžití větší. Podle denní školní vyjížďky (ze SLDB 2021) dojíždí nejvíce děti do nedalekého Jehnědí (ZŠ, MŠ), do Brandýsa nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, ale také Chocně či Vysokého Mýta.

Za službami, lékařem, kulturou apod je nezbytné dojíždět do okolních větších měst, nejbližší Ústí nad Orlicí.

Výhledově hodlá obec investovat do zvelebování obecního majetku, a to zejména **do oprav a modernizace restaurace** a následně také do **zateplení**

obecního úřadu. Mezi dalšími chystanými záměry je **rekonstrukce sportoviště** u zmiňované restaurace, oprava požární nádrže a drobné opravy na hasičské zbrojnici a kapličce.

Shrnutí

- Občanskou vybavenost musejí obyvatelé Sudislavi hledat v okolních městech, zejména Ústí nad Orlicí.
- Fungující restaurace je v majetku obce. Je místem kulturně společenského vyžití, prostor sálu je možné si pronajmout
- V obci byl dříve soukromý obchod a dojížděla pojízdná pekárna. Dnes nic není, menší obchody jsou v Oucmanicích a Svatém Jiří
- Obec uvažuje o rozšíření sportovního zázemí a možností pro děti a dospívající



Obr. 17: Sluneční hodiny a posezení u návesního rybníka
zdroj: obec



Komunitní a společenský život



Obec informuje na svých webových stránkách o akcích pořádaných ve své obci i okolními obcemi. V Sudislavi se koná řada tradičních akcí v průběhu celého roku (např. karneval, dětský den, vánoční rozsvícení stromku, besídka apod.) i příležitostná setkávání. Zajímavou atraktivitou je konání rybářské soutěže v návesním rybníčku. Neobvyklou akcí spojenou s místními dějinami je květnový vzpomínkový pochod na Luh k pomníku hajného Dolečka. V obci příležitostně funguje pěvecký sbor, který občas vystupuje. Fungují zde SDH muži i ženy reprezentující obec v rámci hasičských soutěží a vypomáhající v případě potřeby obci. Své zázemí má v Sudislavi také myslivecké sdružení. **Obec je** v konání kulturně společenských akcí **aktivní**, do budoucna přemýšlí o širší nabídce také pro starší občany a případném zapojení dětí do těchto setkávání (např. MŠ, ZŠ, ZUŠ). Starosta každoročně pořádá setkání s obyvateli Sudislavi, kde mohou vyjádřit své názory. Raritou obce je zastoupení v hokejovém teamu Vlci Sudislav Team. K informovanosti občanů přispívají webové stránky, úřední deska, rozhlas, Facebook.

Shrnutí

- V obci se koná značné množství hromadných společenských akcí.
- Restaurace má obnovený společenský sál využívající pro hromadnější akce uvnitř
- Webové stránky jsou přehledným zdrojem informací pro občany



Životní prostředí, příroda a krajina

Obec Sudislav se rozkládá na terase nad údolím Tiché Orlice. Ze severní strany je obec ohraničena lesnatým srázem do údolí se skalními svrchnokřídovými výchozy, jižní část katastru má spíše zemědělský charakter. Využitelné lesní zázemí se nachází v JV-V části katastru odkud jsou i výhledy do údolí řeky. Řadě polních cest chybí doprovodná zeleň poskytující mimo jiné stín pro poutníka i cestu, usnadňující orientaci v otevřené polní krajině a rozdrobující obraz krajinné matrice na menší plošky. Z hlediska ohroženosti půd erozí se v současnosti nejedná o lokalitu s významnějším ohrožením ani větrnou ani vodní erozí. S ohledem na adaptaci krajiny na klimatické změny, které vnášejí nečekané výkyvy do ročního cyklu, je možné drobnými organizačními



a agrotechnickými zásahy podpořit schopnost krajiny nečekaným změnám odolávat a předcházet nežádoucím projevům. Podpořit zadržování vody lze zejména zatravněním či výsadbou krajinné zeleně například v místě **soustředěných odtokových drah (může se shodovat i s trasou polní cesty)**.

Ve svazích nad údolím je patrné zvětrávání křídového podloží, odlupování a následný sesuv částí skal, který může přinést komplikace pro život místních obyvatel. V okolí se nenachází žádný potenciální znečišťovatel ovzduší zásadnějšího vlivu, hodnoty NO₂ se pohybují v nižších číslech (6,8 µg.m⁻³)². Taktéž hodnoty jemných částic v ovzduší PM_{2,5} (polétavého prachu) se pohybují pod imisním limitem vyhlášeným pro ochranu zdraví (měřená hodnota 11,9 je ještě pod dolní mezí posuzování)³. K lokálnímu ohrožení půd by mohlo docházet při nesprávném zemědělském či lesnickém hospodaření (použití neodpovídajících hnojiv, insekticidů, eroze zhutněním půdy způsobená těžkou technikou ad.).

Z ochrany přírody do území zasahuje na SZ – S – SV straně rozsáhlý **Přírodní park Orlice a Evropsky významná lokalita Brandýs** (Natura 2000). V této lesnaté svahové části je také vymezen ÚSES s prvky biocenter a biokoridorů nadregionální, regionální i lokální povahy. Respektování těchto limitů je zásadní při řešení potenciálního rozvoje (musí zohledňovat ÚP, více

v samotném dokumentu) stejně jako respektování významných krajinných prvků (VKP) i neregistrovaných, jejichž ochrana je stanovena zákonem 114/1992 Sb. V území se to bude týkat zejména údolních niv, popř. významných geomorfologických jevů.

Krajina katastrálního území

Již z převažujícího funkčního využití území vyplývá nerovnoměrné rozložení přírodnějších (lesnatých) a méně přírodnějších (zemědělských) ploch. Sudislav je tak opticky rozdělena na lesnatý, terénně a druhově rozmanitější sever a na jižní homogennější a méně dynamickou zemědělskou krajinu, ve které navíc chybí vyšší zastoupení krajinných prvků zeleně. Hrana terasy, na které je vystavěna Sudislav, poskytuje v omezené míře a jen na určitých místech možnosti výhledů do údolí řeky a dále. Naopak polní krajina svojí otevřeností poskytuje výhledů dost a bez omezení. Některá zajímavá místa obec dotvořila posezením a naučnými panely, které umožňují návštěvníka seznámit se se zajímavostmi místa a okolí. Jiná je možné ještě dotvořit, potenciál je zejména v doplnění posezení, míst výhledů a zejména doprovodné zeleně, přirozených prvků přispívající k orientaci v krajině i pohledové dynamičnosti. Nejvyšší místo v území je kóta 493 m n. m. ve

² Dle informací z portálu ČHMÚ je stanovena dolní mez posuzování 20 µg.m⁻³. Imisní limit je 40 µg.m⁻³.

³ Zdroj: Informační ČHMÚ – informace o kvalitě ovzduší



východní části katastru. Nejnižším místem cca 300 m n. m je široká niva Tiché Orlice.

Dle údajů z Ústavu hospodářské úpravy lesů (ÚHUL) většina lesů na území katastru spadá soukromým osobám, část má ve vlastnictví obec. Jsou zde zastoupeny převážně smíšené lesy s vtroušenými plochami bukových porostů.

Zeleň v sídle a okrajové části sídla

Pro venkov je charakteristické vyšší zastoupení zeleně v intravilánu sídla. Plochy veřejné i neveřejné zeleně jsou prvky významné mikro-klimatické funkce a eko stabilizujícím doplňkem se společenskou funkcí. Z hlediska posuzování sídla mají nepopíratelný vliv na pocitový vztah – estetickou stránku vnímání místa. Obec Sudislav nad Orlicí má veřejným prostranstvím



Obr. 18: Návesní rybník. Velkorysý prostor by posílilo zpřírodnění břehů a možnost posezení.

rozšířený prostor kolem rybníčku. Prostor je zatravněný, upravený, se vzrostlými stromy a výsadbou nových stromků. Jednoduchý prostor odloučený od dopravy, poskytuje klidové zázemí občanům. **Zpřírodnění břehů**

nádrže a případné dotvoření s větší možností posezení není nezbytnou

investicí do rozvoje obce, ale může být investicí zlepšující kvalitu života i vzhledu obce. Z hlediska kvality vody je na zvážení svedení splachu z komunikací do revitalizovaného rybníčka. Dalším větším veřejným prostorem obecní povahy je prostor kolem restaurace s dětským hřištěm a sportovištěm u obecního úřadu. I zde se vhodným prostorovým a funkčním uspořádáním zeleně dotváří charakter sídla. Péče o sídelní zeď je náročná a musí zahrnovat i **koncepti postupné obnovy přestárých dřevin a jejich dosadby**, díky čemuž je vytvářen harmonický soulad uvnitř sídla i navenek.



Obr. 19: Charakter zázemí obce ovlivňuje naše subjektivní vnímání estetických hodnot sídla. Přirozené pozvolné prolínání přírodního a kulturního prostředí vytváří funkční harmonický soulad.



Za velmi významné plochy je nutné považovat zejména ty, které plní (mimo jiné) funkci přechodového pásma mezi sídlem a krajinou. Tyto prostory „zahumny“ jsou často proměňovány na stavební parcely a obec i občan tak ztrácejí své stabilní zázemí (rekreační, nerekreční povahy). Dochovalá a funkční cestní síť vycházející ven z obce a umožňující ideálně více okruhy se projít po krajině je zvyšující hodnotou obce. Na katastrálním území Sudislavi se několik zachovalých cest nachází a jsou využívány k pobytu v krajině. Za zvážení stojí i další možnosti obnovení či doplnění některých směrů.



Obr. 20: Polní cesta JV směrem k lesu je odhalena vůči klimatickým jevům a s ní i potenciální návštěvník. Chybějící stromy by mohly tvořit stín, bránit větru, sněhu, zvlhčovat vzduch, zadržovat vodu, přilákat ptáky apod.

Shrnutí

- Kvalitní životní prostředí se zajímavým přírodním zázemím v návaznosti na nivu a meandrující tok Tiché Orlice

- Část náhorní planiny má zemědělský charakter s menším podílem zastoupení krajinné zeleně, což vizuálně ovlivňuje vnímání a dojem z krajinné scény a projevuje se i na schopnosti prostředí zadržovat vodu v krajině

- Doprovodná zeleň stávajících polní cest v některých úsecích chybí

- Vhodnější řešení návěsního prostoru s rybníkem zejména zpřírodněním břehů, možnost doplnit prvky pro odpočinek

- Místně zachovalá hodnotná přechodová pásma mezi sídlem a krajinou

- V zemědělské krajině je omezena průchodnost – potenciál pro obnovu historických směrů, případně dotvoření stávajících



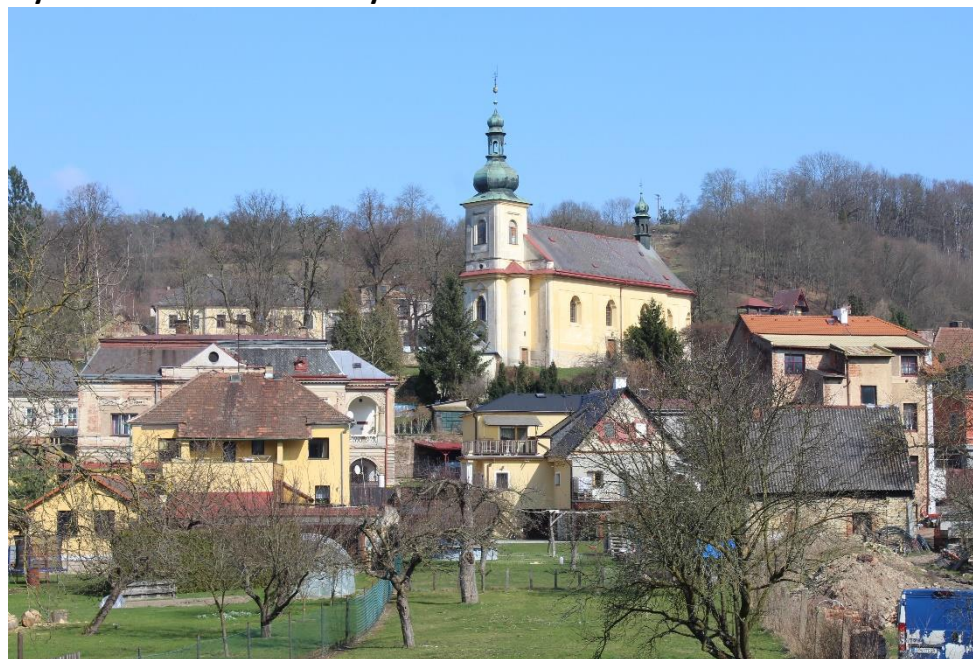
Turismus a rekreační potenciál obce



Obec Sudislav je zasazena v rekreačně a turisticky zajímavém zázemí orlického podhůří. Na zajímavosti dodává vlastní geomorfologie území s řekou, příroda, ale i urbanistické a kulturně historické hodnoty okolních měst a vesnic, např. Brandýs nad Orlicí, Ústí n. Orlicí, vesnický ráz některých vsí. Funkční a využitelné historické železniční spojení kličkující v údolí Orlice je nespornou podporou turistické aktivity území. Z nejbližšího 3 km vzdáleného Brandýsa n. Orlicí lze vyjít či vyjet na kole na několik zajímavých směrů. Jedním z nich je i Sudislav, kam lze vystoupat strání buď po modré turistické značce nebo okruhem přes naučnou stezku Čertova rokle, případně po červené značce s průhledy na řeku a skalními útvary podél. Na území Sudislavi je několik památek nejen místního významu. Mezi **památky regionální hodnoty** lze řadit zříceninu hradu Orlík, kde si přijdou na své milovníci hledání zmizelých hradů. Přírodní **svrchnokřídové útvary** v blízkosti obce a podél řeky jsou další hodnotou nadmístního významu. Vlastní obec je zajímavá svou **urbanistickou a historickou zachovalostí** reprezentující řadou „opukových“ statků s prvky lidového stavitelství. K navštívení obce a případnému zastavení u restaurace vybízí i přímé napojení na cyklotrasu č. 4049 a modrou turistickou značku. Další doplňující cyklotrasy (4054, 4018) propojují obec s okolím ve východním a jižním

směru. Objevovat krásy údolí Tiché Orlice umožňují cyklotrasy a naučné stezky. Naučné panely o zajímavé geomorfologii oblasti, historických souvislostech a památkách jsou rozmístěny v obci a okolí a jsou tak významným informačním zdrojem i pro náhodné turisty. Zbudování ekocentra Paleta v Oucmanicích rozšiřuje potenciál území o edukativní složku. Účastníci workshopů mohou být i potenciálními návštěvníky nedaleké Sudislavi.

Umístění obce na hraně říční terasy s pohledy do údolí vybízí k myšlence **vybudování na vhodném výhledu rozhledové místo či rozhlednu.**



Obr. 21: Barokní dominanta kostela Nanebevstoupení Páně je spolu s dalšími památkami součástí městské památkové zóny Brandýs nad Orlicí.



Obec je součástí regionálního svazku obcí Orlicko – Třebovsko, které sdružuje 24 obcí s informačními centry v České Třebové a Ústí nad Orlicí. Významnou aktivitu koná region ve vytváření cyklostezek a popularizaci většího využití kol (viz na webových stránkách uváděná květnová výzva „**Do práce na kole, pěšky nebo poklusem**“).

Shrnutí

- Vlastní území obce je zasazeno v turisticky atraktivní oblasti s významným přírodním a kulturně historickým potenciálem
- Obec má výhodné napojení na železniční trať
- Existence památek lokální povahy v obci má **význam pro identitu místních obyvatel** s místem, kde žijí
- Centrem obce vede cyklostezka i turistická trasa, funkční restaurace je atraktivitou území
- Ekocentrum Paleta v Oucmanicích potenciálně zvyšuje rekreační využití území
- Obec je součástí regionálního svazku Orlicko – Třebovsko, jehož cílem je mimo jiné rozvoj cestovního ruchu v duchu trvalé udržitelnosti

- Území nabízí potenciál pro vytvoření cest a míst lokálního významu s identifikováním kulturně historických hodnot sídla a krajiny, přírodních zajímavostí

Správa obce a její hospodaření



V čele obce Sudislav je neuvolněný starosta s místostarostou a pěti zastupiteli. Obec má v majetku několik obecních budov, o které zodpovědně pečuje.

Obec je povinna ze zákona zlikvidovat komunální odpad vznikající na jejím území. V obci jsou umístěny nádoby na třídění odpad, působí zde společnost Ekola (České Libchavy). Obec byla v minulosti několikrát finančně odměněna společností EkoKom za třídění odpadů. Komunální (směsný) odpad je vyvážen dle celoročních termínů svozu odpadu uvedených na stránkách obce. V obci je možné odkládat bioodpad do veřejného kontejneru. Webové stránky jako jeden ze zdrojů informací jsou průběžně aktualizovány, informace jsou podány přehledně a srozumitelně. Dalším zdrojem informací je rozhlas, Facebook a restaurace.



Vedle regionálního svazku Orlicko – Třebovsko je obec členem MAS Orlicko z.s., která sdružuje zástupce obcí (svazky obcí), podnikatelské subjekty a nestátní neziskové organizace. Nabízí konzultační, poradenskou i finanční pomoc, uveřejňuje aktuální výzvy. Ve spolupráci s MAS se řadě obcí podařilo realizovat mnohé projekty.

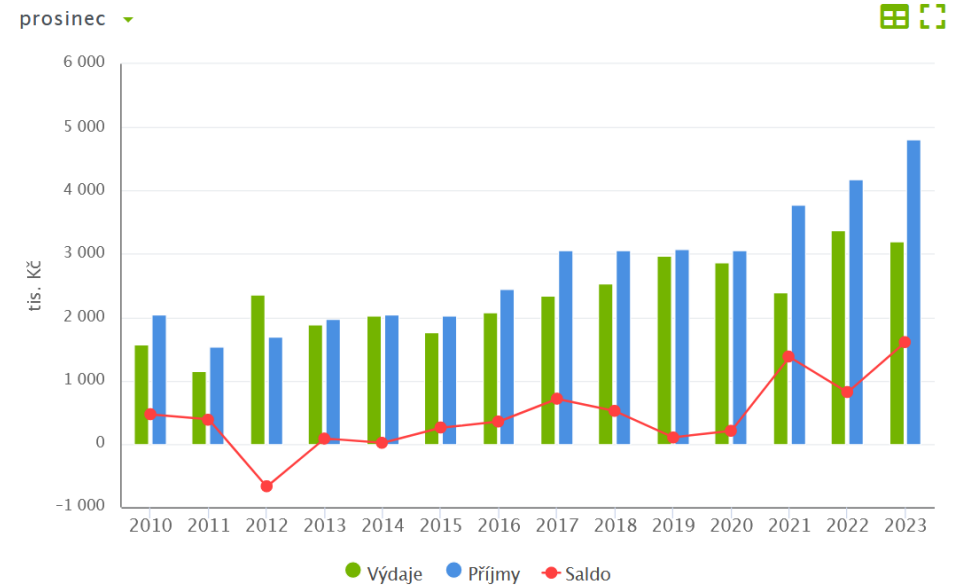
Z porovnání časové řady příjmů, výdajů a salda rozpočtů pro období let 2010 až 2022 je patrné, že obec dlouhodobě hospodaří velmi vyrovnaně, v posledních letech vykazuje přebytkové hospodaření. Základním plánem pro hospodaření obce je zastupiteli každoročně schvalovaný rozpočet. Na rok 2024 je schválen na cca 3,7 mil korun. Největší podíl obecních příjmů tvoří daňové a nedaňové příjmy. Obec nemá žádný dluh.

Shrnutí

- Obec nemá dluh, rozpočet je vyrovnaný, v posledních letech přebytkový

- Obec o obecní majetek pečuje, využívá ho a plánuje jeho případné opravy

- V nejbližší době hodlá obec investovat do modernizace restaurace, předpokládané náklady budou 6 mil. a opravy místní komunikace po obnově vodovou



Graf 5: Vývoj příjmů v obci

Zdroj: Monitor

- Obec je zodpovědná v nakládání s odpady a byla několikrát finančně odměněna od společnosti Eko-Kom

- Obec je členem regionálního svazku Orlicko – Třebovsko a MAS Orlicko z.s.

A photograph of a stone wall in a forest. The wall is made of stacked, irregular stones and is partially covered in moss. Several large, mature trees with thick trunks and bare branches are growing around the wall. In the background, a utility tower is visible against a clear sky. The ground is covered with dry leaves and twigs.

VÝCHODISKA PRO NÁVRHOVOU ČÁST



Swot analýza

Silné Stránky

- **Funkční restaurace s prostory** k využití (setkávání místních, pronájem)
- **Zájem** na péči o obecní majetek
- **Řeka Tichá Orlice** a její možnosti, **přírodní a kulturněhistorické hodnoty** širšího okolí zvyšují atraktivitu území a jeho rekreační potenciál
- Vlastní posazení obce na hraně říční terasy a **přírodní danosti** bezprostředního okolí
- Z pohledu ekologické stability **relativně vyvážená krajina**
- **Historická železniční trať** se zastávkou v Brandýse nad Orlicí jako turistické východiště
- **Ucelená síť cyklotras** vedená skrz obec s možností posezení u restaurace
- **Strategická poloha** v pěkném přírodním zázemí s dostupností do větších měst
- **Možnosti vycházkových okruhů** (delších i kratších)
- **Dochovalost urbanistických hodnot** v obou místních částech, statky a nezastavěná náves, **existence historických událostí**, které identifikují místní obyvatele s místem = jsou hodnoty obce
- **Sbor dobrovolných hasičů** vypomáhající obci
- **Zájem** vedení na spokojenosti občanů
- **Aktivní přístup** k třídění odpadu
- **Chuť hledat** nové aktivity k uspokojení nároků všech věkových kategorií
- **Aktivní kulturní a společenský život**, vzpomínkové akce
- **Péče** o drobné památky

Slabé Stránky

- Málo četné autobusové spoje vytváří **tlak** na větší **využívání vlastních automobilů**
- **Málo majetku ve vlastnictví** obce komplikuje plánování rozvoje
- Nedostatek pracovních příležitostí v místě
- Zemědělská část území bez většího zastoupení krajinné zeleně je pohledově méně zajímavá
- Plochy polí a pastviny přiléhající k sídlu omezují místní prostupnost krajinou
- Pohledům skrytá strana obce nad strží svádí k odkládání nepotřebného odpadu, přispívá k neladu a možné ruderalizaci porostů PP Orlice



Příležitosti

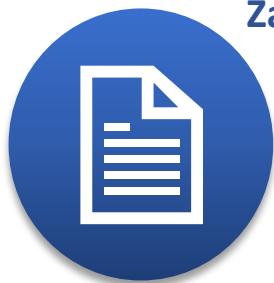
- Odkupem (převodem) státních pozemků **rozšířit pozemky obecní**
- Využití veřejného prostoru návsi a **zpřírodnění břehů návesního rybníka**
- Koncepční obnova přestálých stromů, pasport zeleně
- Agrotechnickými a organizačními opatřeními při hospodaření přispět k adaptaci krajiny na klimatické změny – jednání s hospodařícími subjekty
- Zapojit děti mezi SDH
- Dopolnední náplň v obci pro matky s dětmi, popř. i starší
- Další možnosti využití prostorů na OÚ
- Obchod nebo opětovné zavedení pojízdne pekárny
- Obnovit využitelné historické cesty s vhodným vegetačním doprovodem a posílit tím prostupnost krajinou a její mikroklimatickou funkci
- Doplnění stromořadí do odkrytých úseků polních cest a komunikací
- Pasport sídelní zeleně s koncepcí postupné obnovy
- Pasport historických budov a významných hodnot v obci jako podklad při plánování rozvoje sídla, rozhodování, vytváření náplně naučné stezky apod.
- Rozvoj mikroregionální spolupráce
- V rámci rozvoje sídla respektovat a zachovat hodnoty, v rámci strategie rozvoje hodnoty zviditelňovat a rozvíjet ve prospěch místních i ostatních

Hrozby

- Rozvojová plocha Z1 na okraji obce může potenciálně přitáhnout zájem developerů s odlišným přístupem k rozvoji a životu v obci
- V důsledku špatného napojení na veřejnou dopravu větší intenzita využití vlastních automobilů
- Klimatické výkyvy – sucho, vítr, přivalový déšť
- Intenzivnější sesuvy skal, ohrožující bezpečnost obyvatel a zatěžují rozpočet obce
- Nedostatek financí obce na spolufinancování projektů
- Zvyšující se finanční nároky na základní potřeby obyvatel mohou snižovat zájem o potřeby okolí
- Vysoké ceny energií

Dotazníkové šetření

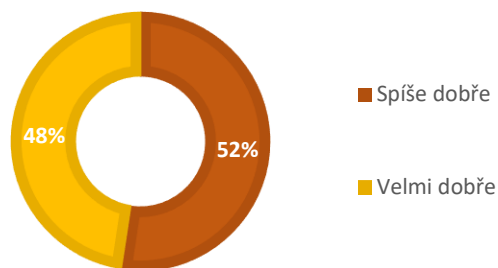
Zapojení veřejnosti do tvorby strategie



V rámci dotazníkového šetření, které v obci proběhlo papírovou i online formou, se do procesu tvorby Programu rozvoje obce Sudislav nad Orlicí zapojilo 22 obyvatel. Tato část **tvoří 21 %** obyvatel obce nad 15 let. Ti, kteří možnost využili, přispěli k žádané snaze plánovat rozvoj obce v duchu **participace a zapojení veřejnosti**. Dotazník vyplnilo 9 žen a 13 mužů. Z hlediska věkového složení respondentů chybělo pouze zastoupení věkové skupiny pod 21–30 let. Větší podíl vyplněných odpovědí (16) byl reprezentován skupinou obyvatel **nad 41 let** (72,8 %). Do hodnocení se zapojili občané, kteří v obci žijí déle (zejména kategorie 11-30 let).

V hodnocení spokojenosti občanů se životem v obci vyjádřilo 21 respondentů **spokojenost**. Dotazník vyplňovali respondenti, kteří vyzdvihli **řadu pozitiv** na životě v obci (viz tabulka).

SPOKOJENOST OBČANŮ SE ŽIVOTEM V OBCI

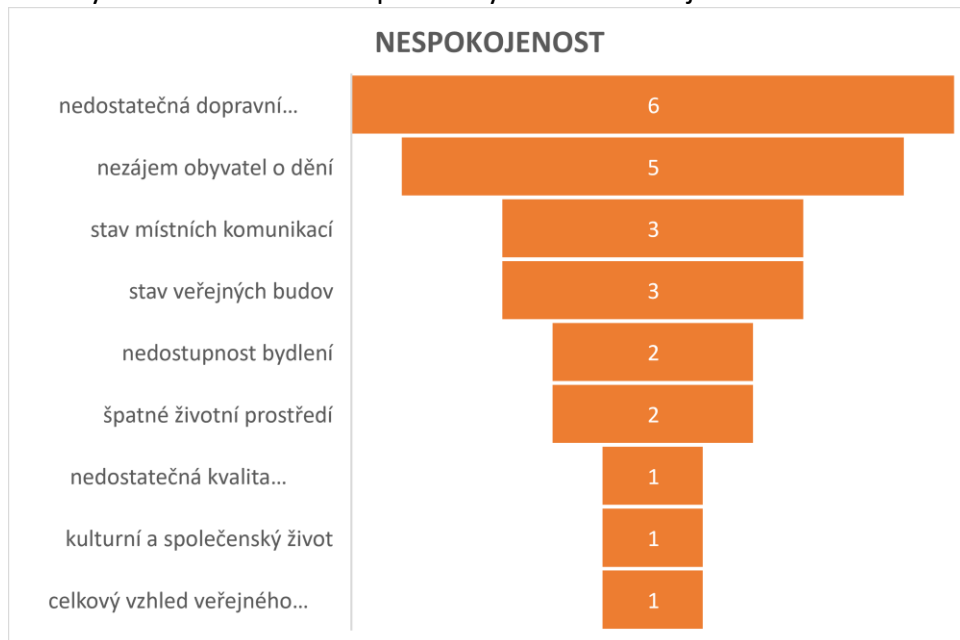


Pozitivní stránky obce

- funkční hospoda
- klidné místo, okolní příroda
- letní koupání v nádrži
- hřiště u hospody
- soudržná komunita
- fungující vedení obce
- malá obec, málo obyvatel
- dobrá informovanost, slušný přístup k lidem
- péče o obec
- krásná náves, odpočívadla u lesa
- hodně akcí, společenský život



Odpovědi na **nespokojenost** lze brát jako náměty k přemýšlení nad zlepšením stavu a mohou se tak stát podněty pro budoucí záměry. Největší počet hlasů představovala **nedostatečná dopravní obslužnost**. Někteří z respondentů se domnívají, že **zájem** obyvatel na dění v obci je **nedostatečný** a **účast** na akcích je **malá**. Další hodnocení se týkalo stavu místních komunikací (3), špatného ŽP (2) a nedostupnosti bydlení. Po jedné odpovědi získaly: nedostatečné kvality nabízených služeb, kulturní a společenský život a celkový vzhled obce. V možnosti doplnit otázku nespokojenosti se několikrát objevilo **téma odloženého odpadu**, nepořádku u některých RD a skládky směr Oucmanice. Také chování některých návštěvníků u koupaliště bylo hodnoceno jako rušivé.



Jedna z připomínek patřila doplnění chodníku na páteřní komunikaci a zavedení **více autobusů**. „*Hospoda by mohla točit Radegast*“, je podnětem k zamyšlení, směřující na vedení restaurace. Pohled respondentů na prioritní investice v obci shrnuje následující tabulka.

Kam v obci prioritně investovat?	Podíl %
Zajištění dopravní bezpečnosti	33,3
Rekonstrukce místních komunikací	28,6
Zajištění či zkvalitnění základních služeb	28,6
Činnosti místních spolků a konání společenských událostí	28,6
Zlepšení celkového vzhledu obce	28,6
Zkvalitňování veřejného prostoru (s důrazem na udržitelnost)	28,6
Výstavby polních a lesních cest	19
Rozšiřování a zkvalitňování veřejné zeleně.	19
Zajištění prostor pro kulturní a společenské aktivity/akce	19
Rozvoj technické infrastruktury	9,5
Podpora výstavby nových domů	9,5
Doplnění či zkvalitnění sportovní infrastruktury	4,8



V otázce na rozvoj bydlení se nadpoloviční většina shoduje v tvrzení, že výstavba domů nebude žádná nebo pouze minimální. V otázce náhledu na **realizaci konkrétních projektů** vychází s vyšším počtem hlasů především zájem na opravě hospody a bezpečnost chůze v obci a pohybování se i mimo ni (stabilizace skal).

Konkrétní projekty

oprava hospody

chodník

zabezpečení skály nad zatáčkou

skluzavka pro děti na hřišti

postavení obchodu

retardéry na silnici u nádrže a u hřiště

letní show u místního bazénu

oprava komunikace

vybírat rekreační poplatky

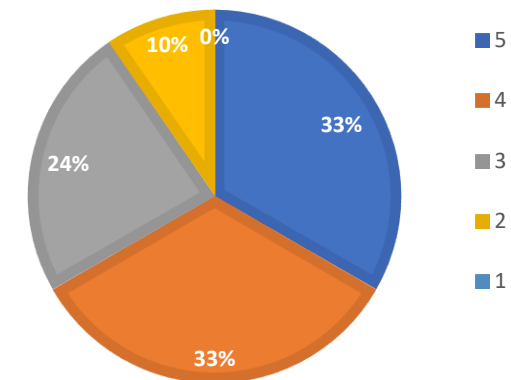
zlepšování zadržování vody v krajině a péče o polesí

V pohledu na **chybějící služby** se respondenti **nejvíce shodli** na chybějícím **obchodu**, popř. pojezdne pekárně. Jedna z připomínek vyjadřovala přání na **lepší autobusové spojení**, což může být pro některé nepojezdne občany skutečně problém. Poznámka „Zatím všude dojedu“ vyvolává otázku *A co až ne?* Připomínka: „Kromě hospody je v obci málo služeb.“, vyjadřuje

skutečnost a měla by být doplněna o další šetření poptávající se na reálný zájem místních občanů na doplnění služeb a jakých.

Vedle služeb byly dotazovány i podněty v otázce doplnění sportovních a společenských akcí. Obec je aktivní a zde se jedná spíše o rozšíření nabídky o nové prvky jako např.: **letní country bál, taneční zábava, šachový turnaj, divadlo s odborníky, výstavy a něco pro děti**. Celkově je společenský a kulturní život v obci hodnocen nadprůměrně dobře.

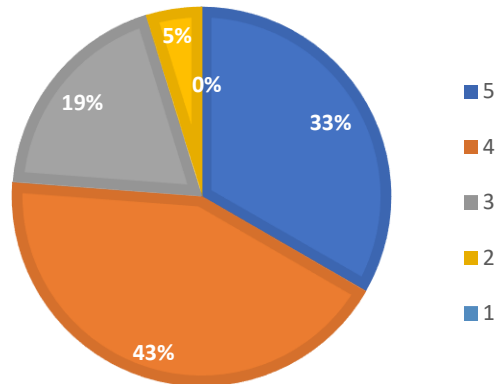
JAK HODNOTÍTE SPOLEČENSKÝ A KULTURNÍ ŽIVOT V OBCI (Z 5)



Za **nadprůměrně dobré** považují respondenti **sousedské vztahy**, kdy v hodnocení jednoznačně převažovaly 4 a 5 hvězdiček. Také **vzhled obce** považují za **velmi dobrý** a žádný z nich nehodnotil méně než 3 hvězdičkami.



JAK CELKOVĚ HODNOTÍTE SOUSEDSKÉ VZTAHY V OBCI? (Z 5)

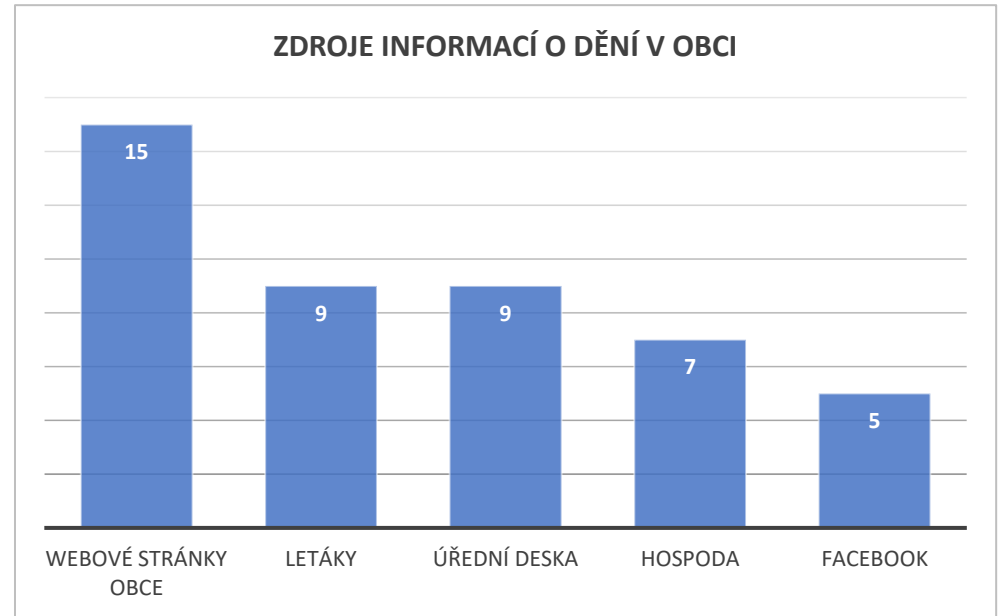


Obec se důsledně snaží dbát na **nakládání s odpady**. Respondenti vyjádřili **obecně spokojenost**, připomínky vyjadřovaly spíše zájem na udržení čistoty obce. Přistavené nádoby, zejména na plast, podle některých nestačí a přáli by si častější svoz a **důslednější třídění ze strany občanů**, čímž by nedocházelo k přeplnění. V případě podnikajících subjektů generujících svojí činností větší objem odpadu by bylo vhodné zajistit si vlastní sběrné nádoby.


Komunikace směrem k veřejnosti je jednoznačně hodnocena za dostatečnou, vstřícnou. Více by pouze uvítali využití obecního rozhlasu. Jako další **zdroj informací** by měl sloužit **e-mail**, popř. zasílání sms zpráv a **uveřejnění** informací z jednání na webu obce. Webové stránky obce patří

mezi nejvyužívanější zdroj informací. Vyjádřila se pro ně nadpoloviční většina.

ZDROJE INFORMACÍ O DĚNÍ V OBCI



Je patrné, že dotazník byl vyplněn respondenty, kteří mají zájem na vzhledu, fungování i společenském životě obce a jejich připomínky mohou přispět k ještě lepší kvalitě života v obci.

A landscape photograph showing a dirt road winding through a rural area. On the left, there are several trees, including a prominent birch tree with white bark. The road leads towards a line of trees in the distance. The sky is clear and blue. The overall scene is peaceful and natural.

Podněty k řešení plynouc z dotazníkového šetření:

- Modernizace restaurace
- Zlepšení dopravní obslužnosti
- Doplnění OV – obchod, pojízdná prodejna
- Stabilizace skály
- Zajištění dopravní bezpečnosti v obci pro obyvatele
- Rozšíření nabídek společenského a kulturního života
- Posílení zdrojů informací, informovanosti občanů
- Častější vyvážení nádob (zejména plast) nebo důslednější třídění?



STRATEGICKÁ ČÁST



Návrhová část

Na základě detailního seznámení se situací v obci (s využitím veškerých analytických podkladů, softwaru AGIS, terénního šetření apod.) a výstupů ve formě SWOT analýzy je možné navrhnout další směřování obce Sudislav nad Orlicí. V této kapitole je představena metoda aplikované strategie, prostřednictvím které došlo ke zformování budoucí dlouhodobé vize a strategických cílů. Každý strategický cíl se dále skládá z několika příslušných opatření, v jejichž rámci jsou pak definovány konkrétní aktivity.

Metodika zpracování

Před zahájením zpracování dokumentu bylo vedení obce Sudislav nad Orlicí požádáno, aby ustanovilo tzv. *pracovní skupinu*, tj. skupinu osob, kteří měli příležitost dokument v průběhu jeho tvorby aktivně spoluutvářet a připomínkovat. Ustanovením této skupiny bylo zajištěno, že program rozvoje není vytvořen pouze na základě priorit jednotlivce či úzké skupiny osob, ale že se do procesu jeho tvorby mohly zapojit různé zájmové, tematické, profesní či např. věkové skupiny.

Za účasti členů ustanovené pracovní skupiny se **7. března 2024** uskutečnilo v obci setkání se zástupci zpracovatelského týmu, před kterým ještě proběhl terénní průzkum obce a okolí. Náplní vlastního setkání bylo bližší seznámení se s obcí, jejími charakteristickými znaky, s pozitivy a negativy současné situace, ve které se obec nachází. Významné je pro vytváření strategického programu odhalení potenciálních problémů, příležitostí a reálných výzev pro následující období.

Podklady z diskusního setkání spolu s terénním šetřením a daty z veřejně dostupných zdrojů byly základem pro sestavení analytické části. Analytická část byla zakončena zformováním SWOT analýzy shrnující aktuální silné a slabé stránky a budoucí příležitosti a hrozby. Významným podnětným zdrojem k získání dalších informací o obci bylo dotazníkové šetření, jehož se mohli zúčastnit jak místní občané, tak také další osoby se vztahem k obci. Po vyhodnocení šetření následovalo vypracování základní struktury návrhové části založené na získaných poznatcích v předešlých krocích a doplněné o odborné zkušenosti. Pracovní verze strategického dokumentu byla následně předána spolu s kompletní analytickou částí, vizí a návrhem strategických cílů k vyjádření členům pracovní skupiny.



Dlouhodobá vize



Dlouhodobá rozvojová vize obce definuje ideální stav, ke kterému by měla obec ve střednědobém až dlouhodobém horizontu směřovat. Vize vychází z podrobného poznání a kritického zhodnocení současného stavu, definování silných a slabých stránek různorodých oblastí i možných vlivů příznivých i nepříznivých vlivů vnějšího prostředí. Cílem rozvojové vize je posílit všestranný a systematický rozvoj celého území obce s ohledem na současné trendy a jejich budoucí dopady. Dlouhodobá vize zároveň poskytuje základní rámec rozvojových oblastí, které jsou podrobněji definovány.

Plout zas o kus dál

PLOUT SPOLEČNĚ ZNAMENÁ SDÍLET STAROSTI I RADOSTI, OCHOTU SPOLUPODÍLET SE NA DĚNÍ. NĚKDY JE TŘEBA PŘENĚST LOŤ ZAS O KUS DÁL, AKTIVNĚ NAPŘÍMIT SÍLY A ODHODLANĚ VYRAZIT VPŘED!

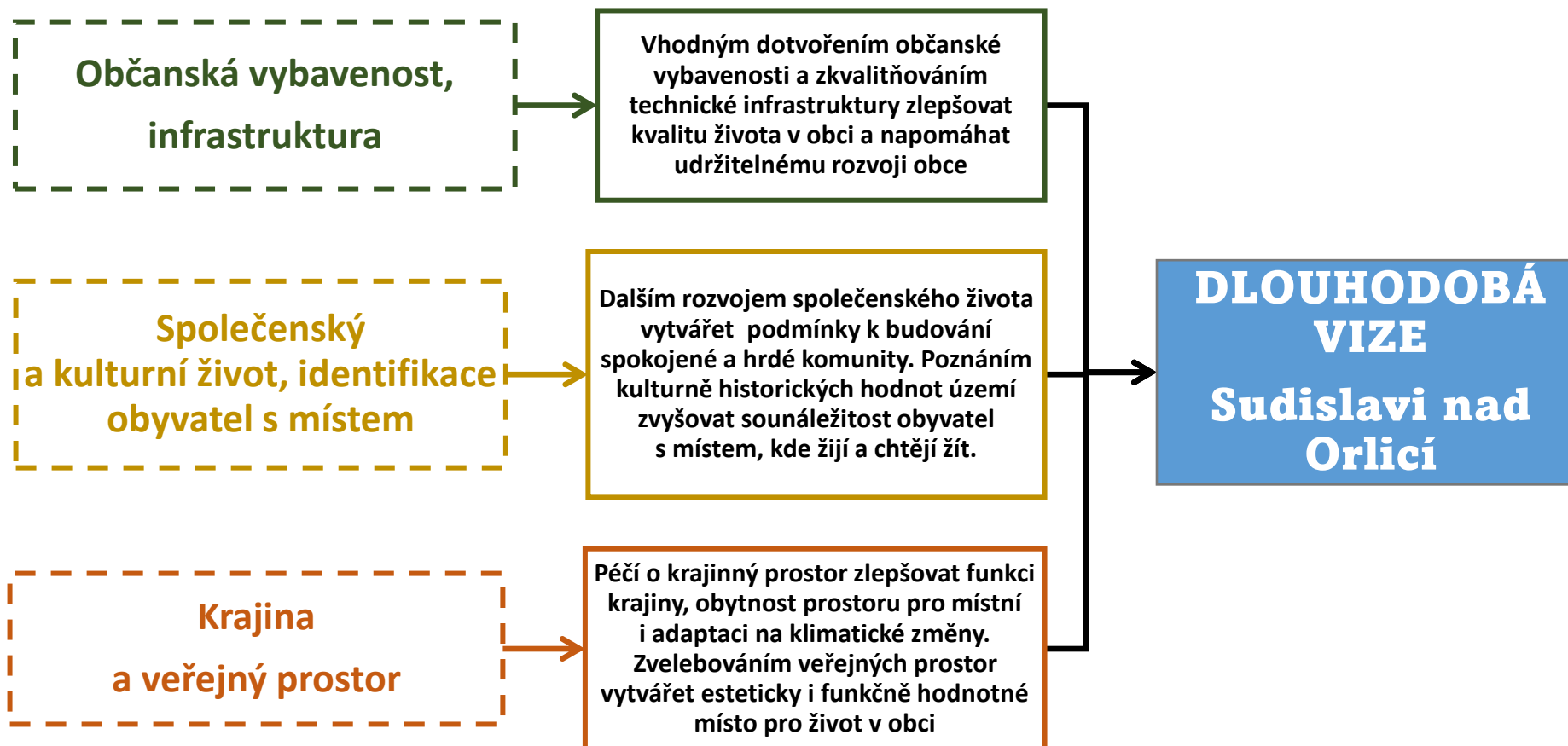
Ve starobylé krajině, nad strmým údolím Tiché Orlice s romantickými, avšak nevyzpytatelnými skalními útvary svrchnokřídového podloží, se rozkládá obec Sudislav nad Orlicí. Život obyvatel poklidně pluje jako loďka na řece, dnes však víc než jindy, nemůže nikdo vědět, kdy hladina klesne a zůstane stát. Potom je třeba začít jednat, chopit se loďky a posunout ji zas o kus dál, do míst méně klidných, možná nejistých, přesto životodárných. Místní obyvatelé si uvědomují, že bez aktivní účasti to nepůjde a jen díky tomu, že jsou oporou vedení, mohou plout společně vpřed. Poznáváním svých možností a vzájemných kompetencí lze rozšířit nabídky a otevírat nové možnosti i pro širší okolí. Stát se tak aktivním partnerem v rámci rozvoje celého mikroregionu.

Rozumnými investicemi do krajiny je vytvářeno stabilní přírodní prostředí schopné odolávat nečekaným změnám, naplňující představy o krajině mého domova.



Rozvojové oblasti a strategické cíle

K naplnění předložené dlouhodobé vize přispívají jednotlivé rozvojové oblasti a z nich plynoucí strategické cíle. Rozvojové oblastí se skládají ze třech témat definovaných mj. na základě objektivních poznatků (prezentovaných v analytické části), systematické (tzv. SWOT) analýzy, setkání s pracovní skupinou, poznatků z dotazníkového šetření a dílčích konzultací. Naplnění vytyčených strategických cílů je dosaženo skrze více podrobné specifické cíle, které se dále skládají z konkrétních opatření a aktivit. Ty pak představují základní prvek návrhové části, pomocí nichž budou aktéři rozvoje municipality naplňovat dlouhodobou vizi obce. Všechny strategické cíle byly navrženy tak, aby využívaly vzájemných synergických efektů.





Vysvětlení karet strategických cílů

Následující podkapitola zobrazuje přehled zkratk a piktogramů použitých dále na rozvojových kartách jednotlivých strategických cílů. Jedná se o zkratky potenciálních finančních zdrojů, kterých je možné využít ke spolufinancování plánovaných aktivit. S ohledem na finanční náročnost některých opatření je doporučováno volit prostředky z evropských či národních zdrojů namísto financování výhradně z obecního rozpočtu. Jistá míra spolufinancování je možná u většiny níže uvedených aktivit.

Vysvětlivky pro níže uvedené zkratky správců dotačních titulů

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (resp. Státní fond podnikání a investic)

MŽP – Ministerstvo životního prostředí ČR (resp. Státní fond ŽP, resp. Národní program ŽP, MOF – Modernizační fond)

MZE – Ministerstvo zemědělství ČR

MF – Ministerstvo financí ČR

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

MV – Ministerstvo vnitra ČR

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

NSA – Národní sportovní agentura

MK – Ministerstvo kultury ČR

MD – Ministerstvo dopravy ČR (resp. Státní fond dopravní infrastruktury)

MO – Ministerstvo obrany ČR

MoF – Modernizační fond

NPŽP – Národní program Životního prostředí

OPŽP – Operační program Životní prostředí

IROP – Integrovaný regionální operační program

SZP – Společná zemědělská politika ČR

OPZ – Operační program Zaměstnanost+

OPTAK – Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost

Kraj – krajské dotační tituly

Nadace – nadace a nadační fondy

SFDI – státní fond dopravní infrastruktury

Jiné – Jiné, v tabulce neuvedené zdroje (např. nositelé integrovaných nástrojů)



V realizaci Programu rozvoje obce představuje nejdůležitějšího aktéra samotná obec. Do naplňování některých navrhovaných opatření mohou vstupovat ještě další subjekty (potenciální partneři).

Vysvětlivky pro níže uvedené piktogramy zahrnutých aktérů:

<p>Obec SDH – Sbor dobrovolných hasičů</p>	<p>– Lesy ČR</p>
<p>Kraj – Pardubický kraj</p>	<p>– podnikatelé</p>
<p>– ostatní municipality</p>	<p>– ČEZ, a. s.</p>
<p>– spolky</p>	<p>– zemědělci</p>
<p>– veřejnost</p>	<p>– vlastníci nemovitostí</p>
<p>– neziskové organizace</p>	<p>– církevní organizace</p>

SP – Stupeň připravenosti:

- 0 – příprava záměru;
- 1 – zahájeno jednání s hlavními aktéry;
- 2 – příprava projektové studie / projektové dokumentace;
- 3 – kompletní projektová dokumentace pro umístění a povolení stavby;
- 4 – vydáno opatření stavebního úřadu, případně jiný dokument, (případně prohlášení stavebního úřadu, že se na plánovanou akci nevztahuje povinnost stavebního povolení nebo ohlášení);
- 5 – zpracování dokumentace pro realizaci stavby, příprava či realizace zadávacího řízení;
- 6 – uzavřena smlouva s dodavatelem / zhotovitelem;
- 7 – probíhající / průběžná realizace.

Časová priorita realizace

Aktuální	2034–2026
Výhledová	2027–2030
Vize	2030 a dále



Rozvojová oblast I

Občanská vybavenost a infrastruktura

Strategický cíl 1

Vhodným dotvořením občanské vybavenosti a zkvalitňováním infrastruktury zlepšovat kvalitu života v obci a napomáhat udržitelnému rozvoji obce

Obec Sudislav nad Orlicí je v současnosti ve velmi pozvolné růstové fázi. Výhledově se nepředpokládá výraznější (skokový) nárůst obyvatel (pokud nedojde k realizaci plochy Z1). Srdečním místem společenské povahy je pro obec kulturní dům – hospoda. Jedná se o místo setkávání, kde se lze nejen občerstvit, ale i dozvědět vše podstatné. Prioritní investice směřují logicky do udržování stávající občanské vybavenosti. V současnosti je pro obec nejdůležitější **oprava kulturního domu** navenek a modernizace vnitřku. **Rekonstrukce a doplnění přilehlého sportoviště** zvyšuje kvalitu vlastního místa a posiluje jeho využití. Budova **obecního úřadu** by měla výhledově snížit svoji **energetickou náročnost zateplením**. K **posílení občanské vybavenosti** s ohledem na nároky (a zájem) místních občanů by bylo vhodné uvažovat o možnostech **opětovného zavedení obchodu** (půldenní či jen určité dny), popř. **komunitní dovozové služby** pro seniory či hledání cest k **obnovení pojízdné prodejny**.
























Opatření, která povedou k **posílení bezpečnosti obyvatel při pohybu na hlavní silnici**, zkvalitňují život v obci. **Opravy komunikací** jsou opakovanou a náročnou investicí. Drobnou investicí, která však výrazně zlepšují život v obci, je **investice do mobiliáře obce**, a to zejména do odpočinkových míst (doplnění laviček, popř. altán, stoly).

Kvalitu života obyvatel výrazně ovlivňuje veřejná doprava, zejména četnost spojů, která napojuje obec na okolí. Sudislavi by prospělo **zintenzivnění autobusových spojů**, popřípadě **zavedení místní dopravy mikrobusem**, čímž by mohlo dojít k omezení nezbytného využívání vlastních automobilů.





Strategický cíl 1: Vhodným dotvořením občanské vybavenosti a zkvalitňováním technické infrastruktury zlepšovat kvalitu života v obci a napomáhat udržitelnému rozvoji obce

SPECIFICKÉ CÍLE	OPATŘENÍ A AKTIVITY	Časová priorita	Zdroje financování	SP	Potenciální aktéři
1.1 Doplnění občanské vybavenosti	1.1.1 Oprava kulturního domu (např. fasáda, podřezání, úprava prostor kuchyně, základní řešení půdního prostoru)	aktuální	MMR, Kraj, OPŽP	4	 
	1.1.2 Snížení energetické náročnosti obecního úřadu	výhledová	OPŽP, Kraj, MoF	0	
	1.1.3 Rekonstrukce stávajícího venkovního sportoviště u hospody (např. obnova povrchu, úprava a doplnění prostoru o lavičky, sportovní doplňky: koš na basket, branky, tyče volejbal, nohejbal, venkovní pingpongový stůl)	aktuální	MMR, Kraj, MAS, nadace, NSA	0	 
	1.1.4 Oprava požární nádrže, zamezení průsaku	aktuální	Kraj, vlastní	0	
	1.1.5 Oprava střechy na kapličky Panny Marie v obci Pozn.: kulturní památka	aktuální	MK, MZe, vlastní	0	 
	1.1.6 Výměna oken na hasičské zbrojnici Pozn.: kulturní památka	aktuální	vlastní, MK, Kraj	0	 SDH 
	1.1.7 Obnova a doplnění mobiliáře v obci (např. lavičky, stoly, grilovací místo, altán)	aktuální	vlastní, MAS	0	 
	1.1.8 Obchod, popř. služby pro seniory (nakupování)	vize	vlastní	0	  
	1.1.9 Podpora místní dopravy (mikrobus, zintenzivnění bus spojů)	vize	Kraj	0	mikroregion, kraj 
1.2 Rozvoj technické infrastruktury	1.2.1 Modernizace veřejného osvětlení	výhledová	MPO efekt, Kraj, nadace	0	 
	1.2.2 Rekonstrukce komunikace kolem návesního rybníka v důsledku výkopových prací na vodovodu	aktuální	vlastní, MMR, Kraj	0	 
	1.2.3 Oprava účelové komunikace směr usedlost Orlicí	výhledová	MZe	0	 
	1.2.4 Pravidelné opravy povrchů místních a účelových komunikací a jejich údržba	aktuální	MMR, Kraj, MZE	0	



Rozvojová oblast II

Společenský a kulturní život, identifikace obyvatel s místem

Strategický cíl 2

Dalším rozvojem společenského života vytvářet podmínky k budování spokojené a hrdé komunity. Poznáním kulturně historických hodnot území zvyšovat sounáležitost obyvatel s místem, kde žijí a chtějí žít.

Intenzivnější rozvoj společenského života v obci je dán ochotou občanů se na těchto akcích podílet, a to nejen pasivně, ale i aktivně. **Obec Sudislav je aktivní** v konání společenských akcí, **a i přesto hledá možnosti co dělat ještě dále.**

Rozšiřování nabídek kulturních akcí je významnou aktivitou přispívající k vzájemnému poznání obyvatel i prostorem pro seberealizaci. Sdílení svých názorů, poznatků a zkušeností je vítanou odezvou posouvající možnosti nabídek kupředu. Z dotazníku vyplynuly náměty na rozšíření kulturní nabídky např. o: **letní**

country bál, taneční zábavu, šachový turnaj, divadlo, výstavy Obec by mohla uvažovat např.: o zapojení dětí do činnosti SDH. Vedle rozvíjení společenských aktivit je zájem **hledat** prostory a **možnosti** pro **rozvíjení dalších oblastí**, zejména sportovních a to např. vytvořením **jednoduchého multifunkčního prostoru** s širokou možností využití pro různé činnosti (sportovní a odpočinkové prvky s případným doplněním o kulturní rozměr – podium – přírodní divadlo, popř. s možností využití pro cvičení hasičů). Vlastní kapitolou **je uvědomění si hodnot** (kulturních, historických, přírodních) obce a okolí a jejich rozvíjení, popřípadě obnova v rámci rekreačního potenciálu i plánovaného rozvoje území. Odkaz na historické události spojené s místem a ctění tradic, zvyšují nejen kulturní povědomí a hrdost k místu, kde žijí a chci žít, ale vytváří i příběhy k vyprávění. Zveřejněním a osvětlením kulturně historických událostí se zviditelňuje skryté a probouzí se zvědavost. **Zmapováním a katalogizací** památek místního významu jsou uchovány hodnoty pro budoucí generace.








Obnova historických cest je směr, ve kterém je nejen zlepšována prostupnost krajinou (její obytná funkce), ale také je obnovována historie a vztah k místu. Na území obce se nachází několik „zapomenutých“ obecních cest V rámci dotváření procházkových tras lze využít výhledů do údolí Tiché Orlice a na protější stranu.



Strategický cíl 2: Dalším rozvojem společenského života vytvářet podmínky k budování spokojené a hrdé komunity. Poznáním kulturně historických hodnot území zvyšovat sounáležitost obyvatel s místem, kde chtějí žít

SPECIFICKÉ CÍLE	OPATŘENÍ A AKTIVITY	Časová priorita realizace	Zdroje financování	SP	Potenciální aktéři
2.1 Rozvoj společenského života s nabídkou společenských aktivit	2.1.1 Podpora společenských a kulturních událostí v obci, spolupráce s MŠ, ZŠ, ZUŠ při kulturních akcích	aktuální	MK, Kraj, MAS, vlastní	0	ZUŠ, MŠ, ZŠ
	2.1.2 Podpora využití kaple Panny Marie k tradičním akcím a křesťanským účelům (např. <i>posvícení, mše, koncerty...</i>)	výhledová	vlastní, MAS	0	ZUŠ, sbor
	2.1.3 Podpora činnosti dobrovolných hasičů	aktuální	MV, Kraj, MAS	0	SDH
2.2 Vytvoření multifunkční plochy za účelem posílení rekreačních ploch	2.2.1 Výkup státních pozemků	výhledová	vlastní	0	SPÚ
	2.2.2 Studie prostorového a funkčního využití plochy		MMR		
	2.2.3 Realizace návrhu vytvoření multifunkční plochy (např. <i>úprava prostoru, vyčištění, kácení a dosadby, realizace odpočinkových, sportovních a kulturních prvků</i>)		IROP, OPŽP, NSA, Kraj		
2.3 Rozvoj turisticko-rekreačního potenciálu obce, odpočinkových ploch pro každodenní využití	2.3.1 Vytvoření naučné a procházkové trasy JV směrem z obce (např. <i>panely, posezení, výhledové místo</i>)	aktuální	MMR, IROP, MAS, vlastní	0	
	2.3.2 Dotvoření výhledového a odpočinkového místa v krajině s výhledem do údolí Tiché Orlice (doplnění opatření 2.3.1.)	výhledová	MMR, IROP, MAS, vlastní	0	
	2.3.3 Rozhledna	vize	MMR, kraj, MAS	0	Mikroregion



2.4 Katalogizace a zmapování kulturně historických hodnota území⁴	2.4.1 Katalogizace kulturně historických hodnot na území obce (např. <i>hodnotných staveb lidové architektury, drobných památek, studánek...</i>)	výhledová	Vlastní	0	  
	2.4.2 Obnova a zviditelnění místa kolem studánky ve stráni pod obcí <ul style="list-style-type: none"> - Vyčištění místa - Studánka a prostor kolem ní - Návaznost na okolí – pěšina od silnice, informační tabule 	výhledová	Vlastní, MAS, MMR	0	 

⁴ Možnosti využití v rámci turistického potenciálu i pro potřeby plánování rozvoje území a ochrany jeho hodnot



Rozvojová oblast III

Krajina a veřejný prostor

Kvalita životního prostředí a krajiny jsou faktory ovlivňující život v obci. Vzhled obce se promítá do estetického vnímání prostoru. Veřejný prostor je prostorem, které vedení obce a vnímavý občan mohou ovlivnit, na rozdíl od soukromých zahrad. Veřejná prostranství



(spolu se zelení) jsou místy setkávání a pořádání nejrůznějších komunitních akcí. Prostorovým a funkčním uspořádáním zeleně dotváříme prostor pro jeho účely a podtrhujeme jeho funkci. **Investice do revitalizace veřejných prostorů** jsou užitečným a účinným nástrojem vytvářející podmínky pro spokojený život. **Pasportem sídelní zeleně** inventarizujeme stav zeleně a koncepčně nastavujeme pravidla následné obnovy. Pestrá a kvalitní krajina, stejně jako **veřejný prostor a zeleň v obci**, mohou být jedním z rozhodujících faktorů pro výběr bydlení v dané obci.

Z hlediska adaptace na klimatické změny (a to především s ohledem na deficit vláhy v podobě sucha a klimatické výkyvy) je důležité doplňovat krajinou strukturu o plochy s větší schopností zadržovat vodu a odolávat „nečasům“. K tomu může sloužit nejen větší **zastoupení ploch krajinné zeleně** a ploch stabilních, ale i rozumné lesnické a zemědělské hospodaření upřednostňující výběr a střídání plodin s lepší protierozní schopností i účelné rozložení pozemků do menších půdních bloků. Pestřejší krajinná mozaika je tedy nejen esteticky zajímavější, ale též funkčnější. **Travnaté plochy jsou plochami přirozené retence vody** a v ideálním případě i prostory **k volnému pohybu** lidí či zvířat.

Výsadbami podél cest dojde, vedle zlepšení pohledových charakteristik krajiny, ke zpříjemnění vycházek i k posílení žádané mikroklimatické funkce území.


















Ovocný strom je znakem venkovské kulturní krajiny, proto je nanejvýš vhodné omlazovat a **obnovovat ovocná stromořadí** o původní ovocné odrůdy. Vhodnými místy doplnění jsou „vypadané“ části stromořadí na **příjezdových komunikacích** stejně jako **polní cesty** dosud bez ozelenění. V zájmu zkvalitnění nejen pohledových charakteristik sídla je nezbytné jednat s patřičnými vlastníky.

Strategický cíl 3

Péčí o krajinný prostor zlepšovat funkci krajiny, obytnost prostoru pro místní i adaptaci na klimatické změny. Zvelebováním veřejných prostor vytvářet esteticky i funkčně hodnotné místo pro život v obci



Strategický cíl 3: Péčí o krajinný prostor zlepšovat funkci krajiny, obytnost prostoru pro místní i adaptaci na klimatické změny. Zvelebováním veřejných prostor vytvářet esteticky i funkčně hodnotné místo pro život v obci

SPECIFICKÉ CÍLE	OPATŘENÍ A AKTIVITY	Časová priorita realizace	Zdroje financování	SP	Potenciální aktéři
3.1 Revitalizace veřejných prostranství a podpora sídelní zeleně	3.1.1 Revitalizace návěsního rybníka (např. zpřírodnění břehů, dotvoření místa o molo, podium), případné vyřešení betonového svodu ze silnice	výhledová	OPŽP, MZe, IROP, MAS	0	 
	3.1.2 Doplnění odpočinkových prvků a koncepční dosadby v návěsním prostoru (např. altán, lavičky...)	výhledová	vlastní	0	 
	3.1.3 Obnova a výsadba nové sídelní zeleně včetně pravidelné péče o zeleň	aktuální	OPŽP, NPŽP, nadace, Kraj	0	 
	3.1.4 Pasport sídelní zeleně, koncepce obnovy a následné péče	výhledová	Vlastní, MAS	0	
3.2 Posílení stability krajiny	3.2.1 Zadržování vody v krajině a posilování retenční schopnosti půdy Např. obnova krajinných prvků a protierozních opatření, výsadby podél cest, remízy, meze	aktuální	MZE, NPŽP, OPŽP, nadace	0	 
	3.2.2 Obnova a doplnění původních ovocných odrůd podél komunikace směr Jehnědí	aktuální	OPŽP, nadace	0	 
	3.2.3 Obnova a doplnění stromořadí podél vybraných polních cest (např. polní cesta směr Orlík, cesta přes pole S-J)	aktuální	MZE, OPŽP, nadace	0	 
	3.2.4 Posílení prostupnosti krajiny, obnova obecních cest	Výhledová, vize	MZE, OPŽP		  
	3.2.5 Aktuální řešení havarijního stavu skály ve směru na Hrádek	aktuální	MŽP, Kraj	4	 Kraj, OCHP
	3.2.6 Dlouhodobá stabilizace a zabezpečení skal (doplnění ochranných prvků)	výhled	MŽP, kraj	0	



Návrhová část – obrazové přílohy

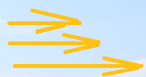
Příklad opatření: Výsadba liniové zeleně podél cest



Význam a přínos

- ✓ Posílení stability krajiny
- ✓ Zlepšení prostupnosti území
- ✓ Zvýšení mikroklimatické funkce území
- ✓ Protierozních charakter krajinné zeleně
- ✓ Zvýšení biodiverzity území, úkryt pro ptáky a bezobratlý
- ✓ Zvýšení estetických hodnot území
- ✓ Zlepšení obytné a rekreační funkce prostoru
- ✓ Doplnění přirozených orientačních prvků do krajiny

Sluneční svit – otevřeno k jihu



1

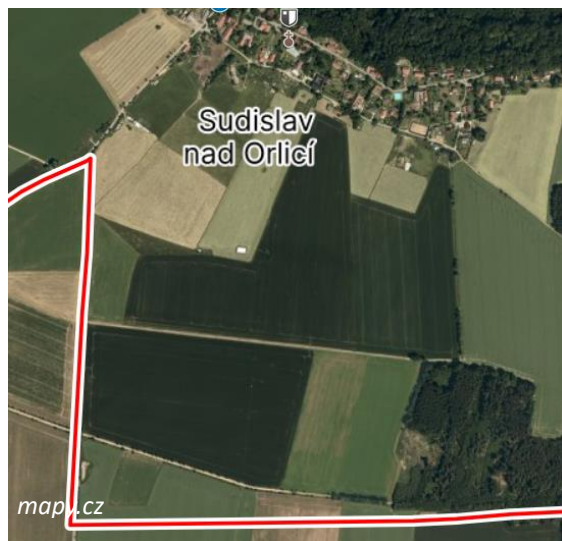


Cesta směr usedlost Orlík je potenciálně vhodná k doplnění doprovodné zeleně. Vzrostlá zeleň zde bude vytvářet clonu před jižním sluncem, zachycovat prach, zmírňovat vítr, zadržovat vodu a celkově vytvářet esteticky funkční prostor. Nespornou výhodou je majetek ve vlastnictví obce.

2



Polní cesta přes nechráněné území polí ve směru S-J je vhodným doplněním vycházkových okruhů po okolí. Otevřenost vůči JZ větrům a přímému polednímu slunci může její využitelnost a oblíbenost snižovat. Vzhledem k tomu, že cesta je vedena na rozhraní parcel odlišných vlastníků, lze některé stromy umístěním na společnou hranici více parcel označit za „hraniční“. K tomu je vhodné vybrat solitéry odlišné od stromořadí, výrazného vzhledu, čímž je možné hranici pozemků identifikovat již z dálky.



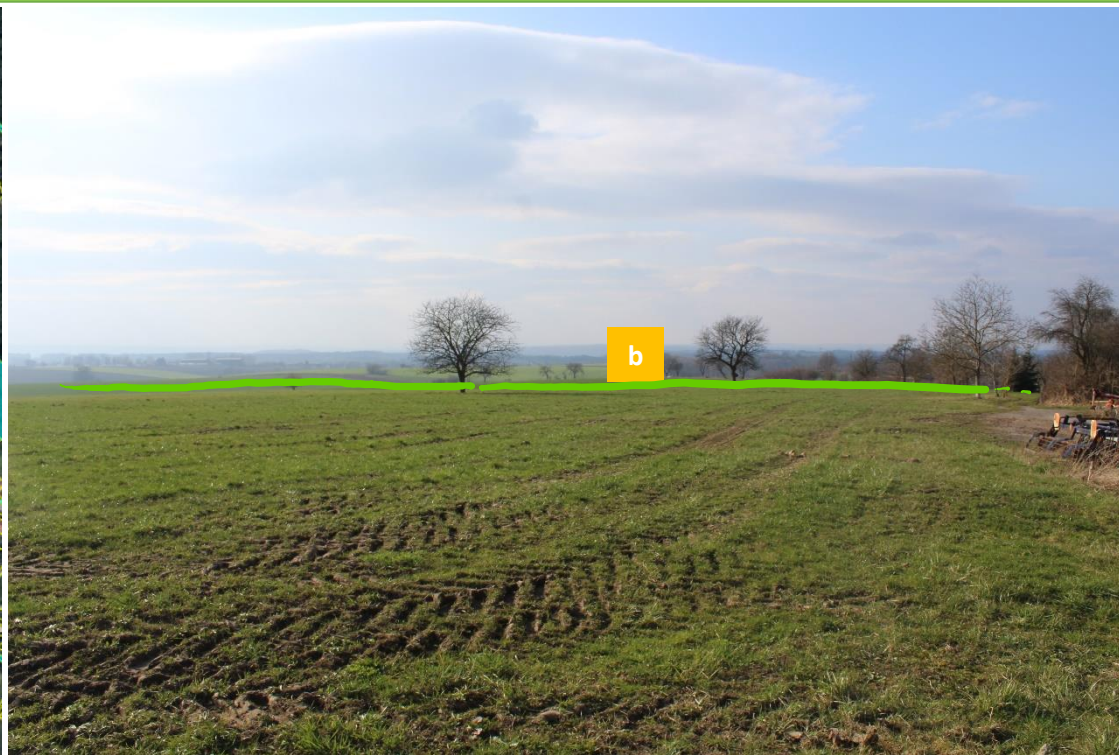
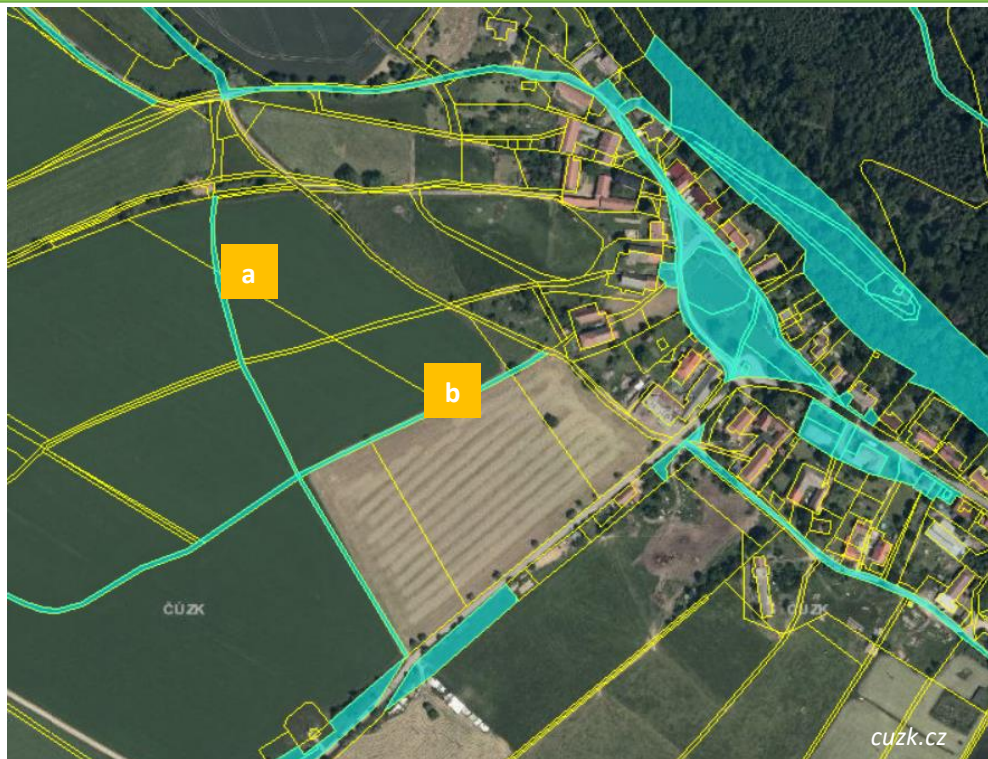
Cesta 3

Přímá polní cesta bez ozelenění se v krajině pohledově ztrácí. Chybí orientační bod, který by poutníkovi ukázal kam směřuje. Rovné vedení cesty bez jakéhokoliv záchytného bodu po stranách cesty je cestou bez zážitku (pro děti „nudné a dlouhé“). Zejména ovocné stromy cestu oživí a pro menší děti i sběrem plodů vycházku příjemní. Část cesty vedena souběžně s vedením, v případě dodržení ochranného pásma lze vést jednořadou alej, popř. v rámci ochranného pásma udržovat zeleň do výše 3 metrů.



Cesta 4: Vhodné k doplnění do stávajícího stavu

Příklad opatření: využití obecních a státních pozemků



Obecní linie a, b

Možnost obnovení historických spojnic na území Sudislavi. V současné době linie b ohraničuje plochu pro bydlení dle ÚP Z1, která není ve vlastnictví obce. Možnost využít linie pro vytvoření mezí, k doplnění krajinné zeleně.



Státní pozemky v obci vedle objektu a pozemku pro myslivce.

Získáním pozemků by se rozšířila možnost využít plochy k rozšíření sportovně rekreačních ploch s možností využití i pro kulturně a společenské akce. Místní SDH by si zde mohly vytvořit zázemí pro cvičení. Fotbalové hřiště, dětské hřiště přírodní povahy, podium apod.

Pozemky SPÚ

č. 675/1 - 97 m²

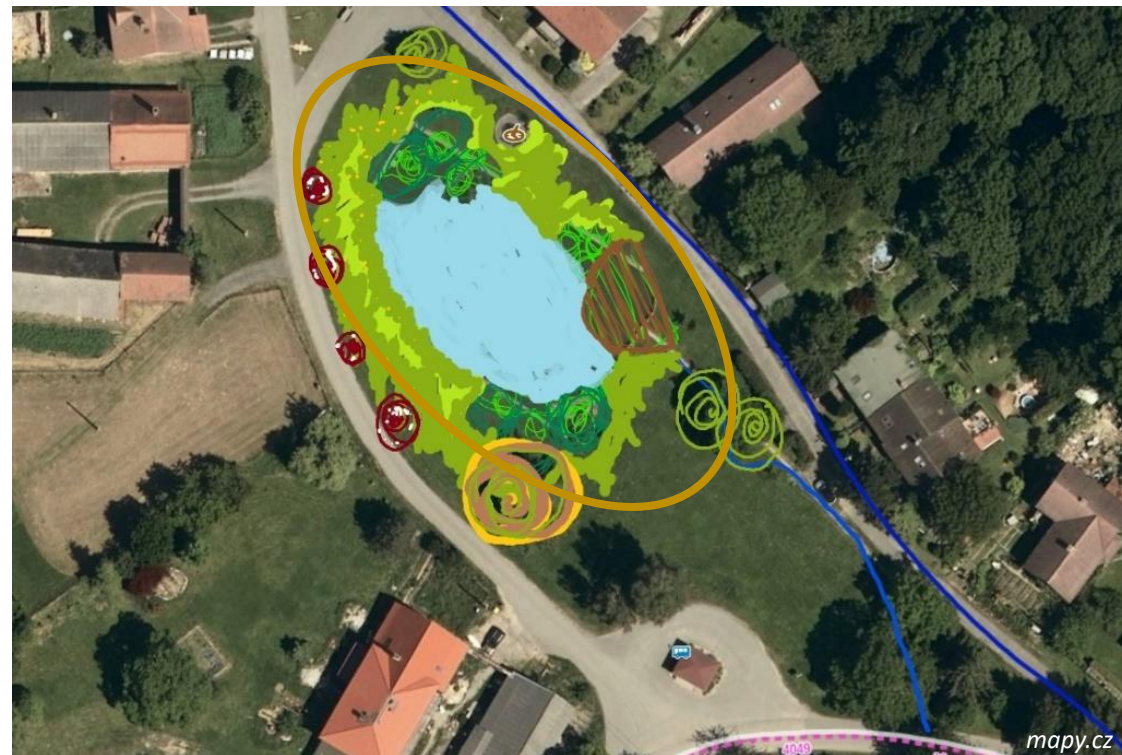
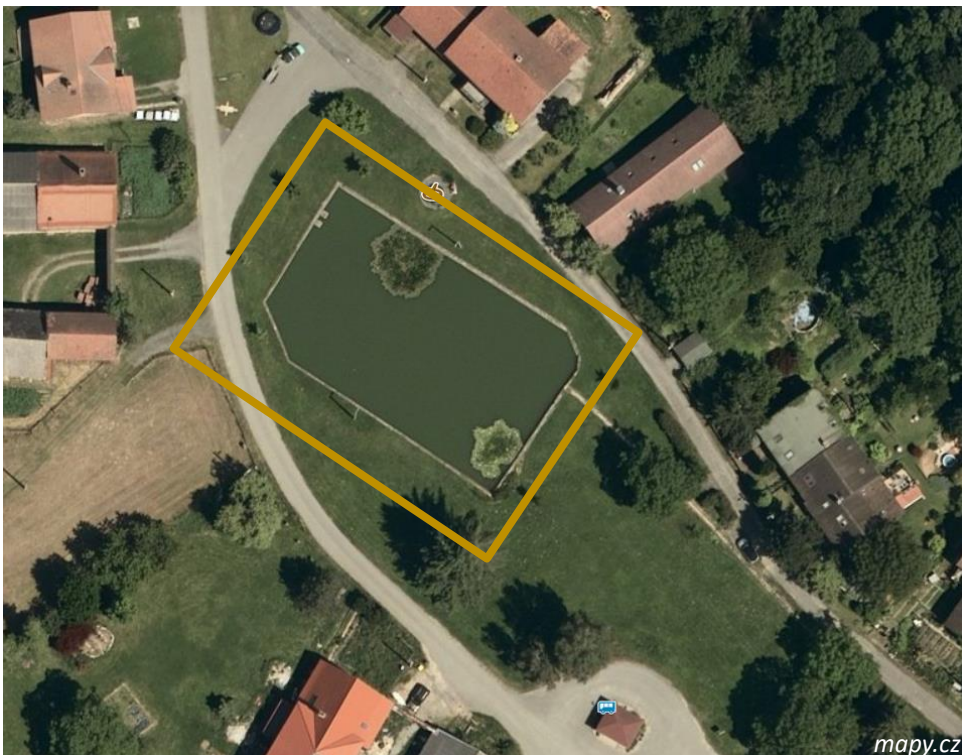
č. 674/4 - 853 m²

č. 674/6 - 328 m²

č. 682/1 - 506 m²

= 1784 m²

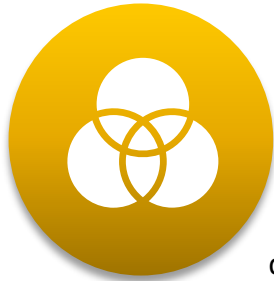
Příklad opatření: návesní rybník a prostor kolem



Otevřený jednoduchý prostor kolem návesního rybníčka mimo dopravu je pro obec jedinečným místem se spoustou možností. Bruslení, rybaření, koupání (po zajištění lepší kvality vody). Prostor pro setkávání, akce pro děti, trhy, pohádkový les, koncerty pod širým nebem apod. Případné doplnění dalšího posezení a stromů dávat koncepčně v rámci celého prostoru. Zpřírodněním břehů a zakřivením tvarů dojde k lepšímu optickému propojení s místem. Možné dotvoření o molo, vybíhající nad vodu.... Vždy však myslet na jednoduchost pojetí i v materiálech, ponechání průhledů na okolní hodnotné statky, nepřesycenost a nepředurčenost návrhu. Dosadby vytvářet koncepčně a k výběru druhů přistupovat s ohledem na žádoucí venkovský charakter návsi.



Implementační část



Propojenost opatření a aktivit

Strategická část rozvojového dokumentu se skládá ze vzájemně hierarchicky propojených částí – dlouhodobé vize, rozvojových oblastí, resp. Strategických cílů, a také specifických cílů obsahujících dílčí rozvojové aktivity a opatření. Důležitým prvkem programu rozvoje je pak ale také tzv. synergický efekt, který prostupuje nejen v rámci jednotlivých strategických cílů, ale i mezi nimi. Synergie a propojenost opatření je posuzována z několika perspektiv a může tak nabývat několika podob. Při zpracování tohoto dokumentu byly sledovány především věcné, územní a časové souvztažnosti.

Strategie Programu rozvoje obce Sudislav nad Orlicí je v souladu se strategiemi regionální úrovně. Pardubickým krajem každoročně vyhlašovaný **Program obnovy venkova (POV)** podporuje oblasti směřující do obnovy a údržby občanské vybavenosti, obnovy a údržby veřejného prostoru, sportovních zařízení a sakrálních staveb či pořízení vybavení pro dlouhodobé využití. V rámci vizí **Strategie Pardubického kraje 2021-2027** se objevují společná témata. Poskytnout občanům služby potřebné k příjemnému životu,

zajištění kvalitní infrastruktury. Zde konkrétně **vize dobré dostupnosti**, pohodlného a rychlého cestování a zejména **vize efektivního integrovaného systému veřejné dopravy**, což by Sudislavi výrazně pomohlo. V otázce životního prostředí je strategie v souladu s vizí **adaptace krajiny na klimatické změny** a v rámci vyváženého a udržitelného rozvoje je v souladu s vizí aktivní spolupracující obec navenek i uvnitř. Obec Sudislav se v tomto ohledu svojí vizí *Plout zas o kus dál* snaží vize regionálního dokumentu doplňovat.

V dokumentu **Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Orlicko z.s.** na období 2021–2027 je MAS Orlicko představováno jako: *„... společenství zodpovědných a vzdělaných lidí, kteří se aktivně podílejí na vytváření, rozvoji a udržení hodnot svého území ve zdravém a přirozeném prostředí.“* Definováno podrobněji ve Strategické oblasti 4. Krajina, přírod a místní bohatství je cílem *podporovat udržitelnost přírody a krajiny, pečovat o své kulturní bohatství pro budoucí generace...“*. **Regionální svazek Orlicko – Třebovsko** je dobrovolným uskupením obcí, které mají mít také společnou vizi a cíle. Obce se spojily za účelem **společné cesty trvale udržitelného rozvoje regionu** zejména v oblastech **ekonomiky, rozvoje venkova, kvality života, cestovního ruchu a vnějších a vnitřních vztahů**. Zde je pojátkem řeka Tichá Orlice, která rozšiřuje **atraktivitu území** i z hlediska cestovního ruchu **Dotvářením prostupnosti krajiny** (ať již s naučným podtextem či bez něj) se



koncepčním způsobem rozšiřují možnosti využití rekreačního potenciálu celého území. **V tomto ohledu již obec Sudislav přispěla a plánovanými záměry ještě může přispět.**



Realizace a evaluace strategie

Program rozvoje obce obsahuje rozvojové aktivity, které budou realizovány v krátkodobém i dlouhodobém časovém horizontu. Dílčí realizace budou probíhat prostřednictvím schválených investičních i neinvestičních záměrů uvedených v rozpočtech na jednotlivé roky. Časový potenciál realizace jednotlivých opatření a aktivit se skládá ze třech kategorií – **aktuální, výhledová a vize**. Při financování jednotlivých opatření a aktivit se počítá se širokou paletou dotačních zdrojů. Předpokládané **externí zdroje na finanční krytí** jednotlivých aktivit jsou popsány v části Vysvětlení karet strategických cílů. Základním finančním pilířem pro naplňování jsou však **vlastní finanční zdroje**. Vyjma každoročně sestavovaného rozpočtu obce patří k důležitým podkladům pro nastavení financování programu rozvoje obce střednědobý výhled rozpočtu.

Pro obec Sudislav nad Orlicí je v současné době prioritní záměr modernizace kulturního domu – restaurace. Předpokládané výdaje budou 6 mil. Kč, obec

bude žádat dotaci od MMR. Dalším výhledově bližším výdajem bude oprava povrchu komunikace po opravě vodovodu. V tomto případě obec předpokládá využití vlastních zdrojů. Nezbytnou další **investicí je stabilizace skály** nad silnicí za obcí. Zde byla již vedena jednání ze strany vedení a přislíbena finanční pomoc od Pardubického kraje. Obec na rok 2024 schválila rozpočet cca 3,6 mil. Kč. Vzhledem k dlouhodobě vyrovnanému až přebytkovému hospodaření lze předpokládat, že obec bude mít i nadále finanční rezervu. Obec má našetřené finance, pro rok 2023 bylo saldo 1, 6 mil. Kč. Schválený střednědobý rozpočet na rok 2023–2026 viz následující tabulka.

Střednědobý rozpočtový výhled obce Sudislav nad Orlicí 2023–2026 v tis. Kč				
	2023	2024	2025	2026
Daňové příjmy	2,700	2,760	2,820	2,880
Nedaňové příjmy	140	170	150	160
Kapitálové příjmy	0	0	0	0
Přijaté dotace	600	650	500	650
Příjmy celkem	3,440	3,580	3,470	3,690
Běžné výdaje	2,700	2,800	3,100	3,400
Kapitálové výdaje	0	0	0	0
Výdaje celkem	2,700	2,800	3,100	3,400

Lze předpokládat, že se roční celkové příjmy budou i nadále pohybovat kolem 3,4–3,6 mil. Kč. Existuje vysoký předpoklad, že lze rozpočet navýšit externími zdroji o nižší statisíce (využité zdrojů z MAS, MMR apod). Pokud budou běžné



výdaje okolo 2,9–3 mil. Kč., na investice tak ročně zbývá zhruba 0,6–0,7 mil. Kč. Tyto finanční prostředky, spolu s našetřenými penězi, dostačují na pokrytí realizace většiny aktivit s nejvyšším časovým potenciálem realizace (označeno jako *aktuální*) v letech 2024–2026. Realizace finančně náročnějších projektů bude záviset na získání případné dotace nebo jiných prostředků.

Program rozvoje je živým dokumentem, a je tedy nutné jej pravidelně **monitorovat, vyhodnocovat a v případě potřeby doplňovat o nové podněty**. Za monitoring a hodnocení průběžného naplňování strategie je odpovědné vedení obce. Vyhodnocení výsledků je veřejně přístupné (např. při veřejném setkání s občany nebo na webu obce). Během průběžného monitoringu sbírá vedení obce informace o realizaci a rozpracovanosti jednotlivých aktivit. Rovněž se nabízí pravidelně sbírat nové podněty od široké veřejnosti a v rámci aktualizace je doplnit do strategického dokumentu. Aktualizace a zpracování vyhodnocení plnění programu rozvoje je vhodné provádět souběžně s vypracováním střednědobého výhledu rozpočtu. Tento proces se opakuje až do konce období, pro které je strategický dokument tvořen.

Fotografie

Letecký snímek na titulní stránce byl poskytnut obcí. Ostatní fotografie, není-li uvedeno jinak, jsou pořízeny zpracovatelem dokumentu Terezií Černochovou.



Závěrečná doložka

Program rozvoje obce stanovuje koncepci rozvoje na příslušné období let 2024 až 2030. Po zohlednění východisek analytické části dokumentu byly v rámci plánování rozvoje obce navrženy celkem 3 hlavní strategické cíle, které mají přispět k žádanému rozvoji daných oblastí ve stanoveném časovém horizontu sedmi let.

Tento dokument byl v souvislosti s článkem § 84 zákona o obcích č. 128/2000 Sb. řádně projednán a schválen Zastupitelstvem obce Sudislav nad Orlicí, které jej odsouhlasilo dne **17. 6. 2024**, číslo usnesení **4/2024**.

Tímto dnem nabývá dokument oficiální platnosti. Jakékoliv případné úpravy obsahu, resp. jeho rozšíření či změna, je podmíněna souhlasným stanoviskem jednání zastupitelstva obce.

.....
Ivo Doležal

starosta

